KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

KOM(91) 276 endelig udg. - SYN 358

Bruxelles, den 11. september 1991

Forslag til

RÅDETS DIREKTIV

om samordning af visse bestemmelser
vedrørende ophavs- og fremførelsesrettigheder
i forbindelse med radio- og tv-spredning
via satellit og viderespredning pr. kabel

(forelagt af Kommissionen)

INDHOLDSFORTEGNELSE

RESUMÉ

BEGRUNDELSE

INDHOLD

FØRSTE DEL: GENERELLE BEMÆRKNINGER

A. Indledning

B. Nødvendigheden af en fællesskabsindsats og formålet med det foreslåede direktiv

I. Retsstillingen i medlemsstaterne og efter international ret

Satellitspredning
Viderespredning pr. kabel

II. Behovet for en EF-indsats

Satellitspredning
Viderespredning pr. kabel
Resumé

C. Harmoniseringskoncept

D. Retsgrundlaget

ANDEN DEL: DE ENKELTE BESTEMMELSER

Kapitel I: Definitioner
Kapitel II: Satellitspredning
Kapitel III: Viderespredning pr. kabel
Kapitel IV: Fælles bestemmelser

Forslag til Rådets direktiv

RESUMÉ

Det foreslåede direktiv skal udfylde det tomrum i forbindelse med oprettelsen af det europæiske audiovisuelle fællesskab, som direktivet "Fjernsyn uden grænser", der blev vedtaget den 3. oktober 1989, efterlod i og med, at det ikke indeholdt et kapitel om ophavsretlige spørgsmål.

I sin meddelelse om den audiovisuelle politik (KOM(90) 78 endelig udg. af 21. februar 1990) konstaterede Kommissionen, at der i det europæiske audiovisuelle fællesskab var behov for fælles ophavsretlige foreskrifter. Kommissionen erklærede:

"Ophavsret er det eneste spørgsmål, der endnu mangler at blive færdigbehandlet, før de retsregler, der etableres ved direktivet (Fjernsyn uden grænser), er endeligt på plads. I en tidsalder, hvor radio/tv-spredning på tværs af landegrænserne ved teknologiens hjælp er blevet en realitet og ved lovgivningens hjælp en ret, må udøvelsen af denne ret ledsages af en effektiv beskyttelse af ophavsretten i alle medlemsstater, så at rettighedsindehaverne får fuldt udbytte af radio/tv-spredningens europæiske dimension".

Kommissionen offentliggjorde i november 1990 et debatoplæg om "Radiospredning og ophavsret i det indre marked", som blev forelagt for de berørte kredse; og den 5. februar 1991 blev der afholdt en høring herom. Resultatet af dette høringsforløb afspejles i det foreliggende direktivforslag.

Direktivforslaget består af to dele: Satellitspredning og viderespredning pr. kabel.

Satellitspredning

Satellitudsendelser er ifølge sagens natur grænseoverskridende. I de fleste tilfælde er der imidlertid kun i utilstrækkelig grad taget højde for disse nye tekniske muligheder i den nationale ophavsret. Den manglende retslige afklaring af, hvor, hvornår og hvordan satellitudsendelser er ophavsretligt relevante, har været en hindring for, at programspredningen via

satellit har kunnet udvikle sig tilfredsstillende. Det har ikke kun været en ulempe for radio- og tv-selskaber, som ønsker at sprede deres programmer via satellit, men også for rettighedshavere, såsom forfattere, udøvende kunstnere og fonogramfremstillere, som ønskede at udnytte deres rettigheder til satellitudsendelser.

For at fjerne denne mangel på retssikkerhed indeholder direktivforslaget en tostrenget løsning. Det definerer i første omgang på fællesskabsplan, hvilken handling, der i ophavsretlig forstand er en satellitudsendelse og dermed kræver rettighedshavernes tilladelse. I henhold til denne definition skal tilladelsen til at sprede beskyttede værker via satellit erhverves i radio- og tv-selskabets oprindelsesland, mens vederlaget bør udmåles efter størrelsen af det reelle eller potentielle publikum (som meget vel kan befinde sig i flere lande).

Direktivforslaget skal dog samtidig forhindre, at der i et oprindelsesland opstår et "ophavsretligt paradis", hvor de kulturskabendes beskyttelse udhules med det formål at få satellittransmitterende radio- og tv-selskaber til at etablere sig dér. Det foreslås derfor desuden, at der indføres et fælles beskyttelsesniveau for forfattere, udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer og radio- og tv-selskaber.

Viderespredning pr. kabel

Ved viderespredning af udenlandske fjernsynsudsendelser pr. kabel er den manglende retssikkerhed af en anden karakter end ved satellitudsendelser.

Viderespredningen af fjernsynsudsendelser pr. kabel er en handling, der er underlagt ophavsretlige bestemmelser, hvorfor den altså kræver forudgående tilladelse fra rettighedshaverne. Når det drejer sig om samtidig, uændret og uforkortet viderespredning pr. kabel, kan kabeldistributionsselskabet ikke på forhånd erhverve de nødvendige rettigheder, da det ikke råder over oplysninger om programmets indhold og dets rettighedshaveres identitet.

Aftalepraksis i de medlemsstater, hvor kabelnettet er mest udbygget - f.eks. Belgien, Nederlandene og delvis Tyskland - har givet løsningen på dette dilemma. I disse lande forhandler rettighedshaverorganisationer, som repræsenterer de forskellige rettighedshavere, kabeldistributionsselskaberne og radio- og tv-selskaberne centralt om tilladelsen til viderespredning pr. kabel.

Den "paraply-model", der er indeholdt i direktivforslaget, bygger på disse erfaringer fra praksis og tager sigte på at fjerne de resterende mangler. I henhold til direktivforslaget skal forhandlingerne om de rettigheder, der berøres ved viderespredning pr. kabel, udelukkende finde sted under rettighedshaverorganisationerne, som skal repræsentere de forskellige rettighedskategorier. Den form for centraliserede forhandlinger mellem kabeldistributionsselskaber, radio- og tv-selskaber og paraplyorganisationer skal fremmes ved indførelse af to yderligere foranstaltninger. For det første skal der på en af de forhandlende parters forlangende være adgang til en neutral bistand i forhandlingerne i form af en venlig og uforpligtende mægling. For det andet skal alle parter være forpligtet til ikke at afvise forhandlinger af usaglige grunde. Hensigten med disse to foranstaltninger er at få forhandlinger om viderespredning pr. kabel indledt, uden dog at tvinge parterne til at indgå overenskomst. En sådan overenskomst indgås helt og holdent ved aftale.

BEGRUNDELSE

FØRSTE DEL: GENERELLE BEMÆRKNINGER

A. INDLEDNING

1. Allerede i 1984 forelagde Kommissionen i Grønbogen om Etablering af Det Fælles Marked for Radiospredning, specielt ved Satellit- og Kabelfremføring, forslag til rammelovgivning for grænseoverskridende programspredning på det fælles marked. Tanken om oprettelse af et fælles radio- og tv-marked blev også stadfæstet som målsætning i det katalog[1] over foranstaltninger, som Kommissionen opstillede i Hvidbogen om Gennemførelse af Det indre Marked[2] inden udgangen af 1992.

2. Den 3. oktober 1989 vedtog Rådet direktiv 89/552 om "Fjernsyn uden grænser"[3]. I modsætning til Kommissionens oprindelige forslag og Europa-Parlamentets udtalelse indeholder den endelige udgave af dette direktiv ikke et kapitel om ophavsret. Det er baggrunden for, at Kommissionen i sin meddelelse om den audiovisuelle politik af 21. februar 1990[4] konstaterer følgende:

---

1) KOM(84) 300 endelig udg. af 14.6.1984.
2) KOM(85) 310 endelig udg. af 14.6.1985.
3) Rådets direktiv om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne vedrørende udøvelse af tv- og radiospredningsvirksomhed (89/552/EØF), EFT nr. L 298 af 17.10.1989, s s. 23 ff.
4) KOM(90) 78 endelig udg.

"Ophavsret er det eneste spørgsmål, der endnu mangler at blive færdigbehandlet, før de retsregler, der etableres ved direktivet, er endeligt på plads. I en tidsalder, hvor radio/tv-spredning på tværs af landegrænserne ved teknologiens hjælp er blevet en realitet og ved lovgivningens hjælp en ret, må udøvelsen af denne ret ledsages af en effektiv beskyttelse af ophavsretten i alle medlemsstater, så at rettighedsindehaverne får fuldt udbytte af radio/tv-spredningens europæiske dimension".

3. Som opfølgning har Kommissionen gjort dette punkt til en del af sit harmoniseringsprogram[5], forelagt sine overvejelser om udformningen af en sådan effektiv beskyttelse af ophavsretten i det fremtidige europæiske audiovisuelle fællesskab for de berørte kredse i et debatoplæg[6] samt i den forbindelse afholdt en høring den 5. februar 1991.

4. Hvis ikke EF yder en fælles indsats på dette område, vil det europæiske audiovisuelle marked på kreativitetens bekostning kunstigt udvikle sine egne regler alt efter, hvilke juridiske muligheder, der byder sig. For at forebygge en sådan udvikling indeholder direktivforslaget ophavsretlige rammebestemmelser, som på en gang kan opretholde ligevægten mellem de forskellige interesser og lette udnyttelsen af ophavs- og fremførelsesrettigheder på europæisk plan. Rammebestemmelserne sikrer indehaverne af ophavs- og fremførelsesrettigheder i alle medlemsstater den bedst mulige beskyttelse og et rimeligt vederlag. De skal samtidig befordre de investeringer, der resulterer i øget kreativitet og fremmer spredningen af programmer på tværs af grænserne, og i størst muligt omfang reducere de ricisi, der er forbundet med sådanne investeringer, for så vidt som de beror på manglende retssikkerhed eller uensartede lovgivninger.

---

5) Sml. initiativer i forbindelse med Grønbogen - Kommissionens arbejdsprogram inden for ophavsret og beslægtede rettigheder, KOM(90) 584 endelig udg. af 5.12.1990.

6) Radiospredning og ophavsret i det indre marked - debatoplæg fra Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber om ophavsretlige problemer i forbindelse med kabel- og satellittransmitterede udsendelser, III/F/5263/90 af 8.11.1990.

5. I dette øjemed forsøger Kommissionen med direktivforslaget ikke at gennemtrumfe tanker, som allerede blev forkastet under drøftelserne af Grønbogen "Fjernsyn uden grænser"[7] og den efterfølgende vedtagelse af direktivet[8]. Tværtimod drejer det sig nu om ved hjælp af supplerende bestemmelser at befæste og komplettere retsgrundlaget for erhvervelsen af rettigheder til samtidig, uændret og fuldstændig viderespredning af programmer pr. kabel, et problem, som hidtil er blevet løst ved hjælp af kollektive aftaler. Dette skal tjene til at fremme grænseoverskridende kabelspredning af programmer og styrke det europæiske audiovisuelle fællesskab.

6. Førstegangsudsendelse af programmer via satellit, som Grønbogen i sin tid afviste at regulere på fællesskabsplan, indtager nu også en væsentlig plads i det foreslåede regelsæt. Det hastigt voksende antal satellitter til programspredning, idriftsættelsen af satellitter med middelstor sendeeffekt ("Medium power satellites") og direkte sendende satellitter samt den forbedrede sendeteknik, som i stadig stigende grad muliggør individuel modtagelse af høj kvalitet til en rimelig pris, gør enhver løsning, som begrænser sig til viderespredning pr. kabel, ufuldstændig.

7. De fremtidige fællesskabsregler skal desuden være i overensstemmelse med det geografisk mere omfattende koncept, som i øjeblikket drøftes i Europarådet med henblik på den kommende udvidelse af den europæiske konvention om grænseoverskridende fjernsyn.

---

7) Omtalte meddelelse.
8) Omtalte direktiv.

Fællesskabets pligter og rettigheder på dette område skal dog ses på baggrund af en anden målsætning, som består i at skabe det fælles marked. Det tilstræbes i direktivforslaget at løse dette problem ved at styrke den af ophavsretten ydede beskyttelse og fremme spredningen af programmer på tværs af grænserne og dermed skabe det tilstræbte audiovisuelle fællesskab.

8. Direktivforslaget består primært af to dele. Begge dele indeholder bestemmelser, som skal regulere spredningen af radio- og fjernsynsprogrammer på tværs af grænserne på det fælles marked. Efter det indledende kapitel I med definitioner af de termer, der anvendes i direktivforslaget, behandles spredningen af programmer via satellit i kapitel II og derefter i kapitel III den samtidige, uændrede viderespredning pr. kabel af programmer udsendt via jordsendernet eller satellit.

B. NØDVENDIGHEDEN AF EN FÆLLESSKABSINDSATS OG FORMÅLET MED DET FORESLÅEDE DIREKTIV

1. Retsstillingen i medlemsstaterne og efter international ret

<u>Satellitspredning</u>

9. Alle medlemsstater er bundet af Bruxelles-versionen eller senere versioner af den reviderede Bernerkonvention til værn for litterære og kunstneriske værker, hvis artikel 11 bis, stk. 1, nr. 1, giver rettighedshavere eneret til at tillade trådløs radio- og tv-udsendelse (førstegangsudsendelse). Omfattet heraf er principielt såvel jordbaseret transmission som satellittransmission. I henhold til artikel 11 bis, stk. 2, i Bernerkonventionen forbeholdes det unionslandene at fastsætte vilkårene for udøvelsen af disse rettigheder, forudsat at rettighedshaverens personligt ideelle ret og retten til et rimeligt vederlag forbliver uberørt.

10. Anvendelsen af artikel 11 bis, stk. 1, nr. 1), i Bernerkonventionen på spredningen af ophavsretligt beskyttede værker via satellit rejser imidlertid en lang række spørgsmål.

11. Eftersom forudsætningen for at erhverve udsendelsesrettigheder er, at programsignalerne kan modtages af offentligheden, sondres der ved spredning af programmer via satellit mellem, om de beskyttede værker udsendes via kommunikationssatellit eller via direkte sendende satellit. Medens sidstnævnte opererer med en høj sendeeffekt på frekvenser, der ifølge international telekommunikationsret er bestemt til at blive modtaget af offentligheden, og som kan modtages direkte af denne, transmitterer førstnævnte programsignalerne med en langt lavere sendeeffekt på frekvenser, som offentligheden telekommunikationsretligt ikke har tilladelse til at modtage[9]. Medens disse signaler oprindelig kun fremførtes til modtagestationer for kabelnet, er individuel modtagelse også af disse signaler på grund af den forbedrede antenneteknik blevet muliggjort til en rimelig pris og er i stadigt større omfang blevet tilladt af de nationale telekommunikationsmyndigheder. På det seneste er der dukket satellitter med middelstor sendeeffekt op, der ganske vist som hidtil opererer på telekommunikationsfrekvenser, men hvis signaler alligevel kan modtages uden problemer over store dele af satellitternes dækningsområde[10]. Denne form for direkte modtagelse af programsignaler, der spredes via kommunikationssatellit, har i ophavsretlig henseende hidtil ført en skyggetilværelse, og den telekommunikationsretlige sondring er blevet bibeholdt i ophavsretslovgivningen. Således udgør kun spredning af programsignaler via direkte sendende satellit en ophavsretlig relevant meddelelse af et værk til offentligheden, hvilket ikke er tilfældet ved spredning via kommunikationssatellit; af ophavsretlig relevans er ved sidstnævnte form for spredning alene den efterfølgende viderespredning af programsignalet via kabelnet. Denne synes derved i modsætning til tilførsel af signaler udsendt via direkte sendende satellit ikke at være en trådbunden

9) Jf. Den Internationale Telekommunikationskonvention og artikel 1, nr. 37, i reglement for teleadministrationen.
10) Se også kapitel 3 i Grønbogen om satellitter, KOM(90) 490 endelig udg.

viderespredning, men snarere en trådbunden primærudsendelse, mod hvilken rettighedshavere er beskyttet ved Bernerkonventionens artikel 11, stk. 1, nr. i) (Bruxelles-versionen), samt artikel 11 ter, stk 1, nr. ii), artikel 14, stk. 1, nr. ii) og artikel 14 bis, stk. 2, litra b) (Paris-versionen).

12. Spørgsmålet om, hvorvidt udbredelsen af beskyttede værker via satellit omfattende uplink- og downlink-forbindelsen samt alle de former for omsættelse af signaler, der måtte finde sted på satellitten, ophavsretligt kan behandles som én handling, eller hvorvidt der kræves særskilt ophavsretlig tilladelse for hvert enkelt af disse led i udbredelsen, er endnu ikke blevet besvaret entydigt.

13. Endelig er det heller ikke afklaret på nuværende tidspunkt, hvilke ophavsrettigheder der gør sig gældende i forbindelse med transmission af programmer via direkte sendende satellit. Medens rettighedshaverens ophavsret på grund af territorialitetsprincippet består i en pakke af territorialt begrænsede rettigheder i alle de stater, hvori han nyder beskyttelse, skal brugeren af et beskyttet værk løse brugsrettighed i hver enkelt af de stater, hvori han gør ophavsretlig relevant brug heraf. I forbindelse med konventionel jordbaseret spredningsvirksomhed anses denne relevante anvendelse almindeligvis for at finde sted i den stat, hvorfra udsendelsen udsendes; sendesignalets undertiden ikke ubetydelige "spill-over" til nabolandene er i ophavsretlig henseende ladt ude af betragtning.

14. I forlængelse heraf er det ved transmission af programmer via direkte sendende satellit kun ophavsretten i sendelandet og ikke i modtagelandet, der kan gøres gældende; dette kan forsvares ved, at kun udsendelse har ophavsretlig relevans, og at direkte sendende satellitter kan betragtes som en forlænget antenne i verdensrummet, hvorimod der i alle de øvrige stater kun finder modtagelse sted, som ingen ophavsretlig relevans har.

15. Deroverfor står en ny opfattelse gående ud på, at der ved transmission af programmer via direkte sendende satellit ikke kun sker en ophavsretlig relevant udnyttelse i sendelandet, men også i alle de lande, hvor programsignalet kan modtages direkte. Som følge heraf må den, der ønsker at sprede et program via direkte sendende satellit, ikke blot indhente tilladelse fra rettighedshaveren i sendelandet, men også fra rettighedshaveren i alle modtagelandene. Derved vil der ved beskyttelse af rettighedshaveren kunne forekomme den situation, at han enten nyder den højeste beskyttelse, der kan gives ham i henhold til modtagelandenes lovgivning, eller at modtagelandenes lovgivning finder anvendelse i det tilfælde, hvor sendelandets lovgivning yder en utilstrækkelig beskyttelse eller ingen overhovedet.

16. Dette stridsspørgsmål havde længe kun teoretisk interesse. Efter at de første direkte sendende satellitter, som inden for en overskuelig fremtid vil blive fulgt op af betydeligt flere, er begyndt deres spredningsvirksomhed, og i betragtning af, at programmer, der spredes via satellitter med middelstor sendeeffekt, kan modtages direkte, har det fået central betydning for rettighedserhvervelsen.

17. Medlemsstaternes nationale ophavsret giver i reglen indehaverne af udsendelsesrettighederne ret til ikke blot at udbrede beskyttede værker til offentligheden via jordsendernet, men også via satellitter. Ophavsretslovgivningen i Frankrig[11] og Spanien[12] indeholder udtrykkelige bestemmelser om udsendelse af beskyttede værker til en kommunikationssatellit i form af en selvstændig "droit d'injection"; også Storbritannien har siden ophavsretslovændringen i 1988 betragtet spredning af programsignaler via kommunikationssatellit, som "kan modtages lovligt

11) §27, stk. 3, sammenholdt med §45, nr. 3, i lov nr. 57-298 af 11.3.1957 om litterær og kunstnerisk ejendomsret, ændret ved lov nr. 85-660 af 3.7.1985.

12) §20, nr. 2, litra c), sammenholdt med §36, nr. 2, i lov 22/1987 af 11.11.1987 om intellektuel ejendomsret.

af offentligheden" som udsendelsesvirksomhed[13]. I de øvrige medlemsstater vil det fortsat i hvert fald i princippet være således, at kun fremføring af signaler via en direkte sendende satellit og ikke via en kommunikationssatellit udgør en ophavsretlig relevant udsendelse. På nationalt plan står det heller ikke klart, om det ved fremføring via direkte sendende satellit udelukkende er sendelandets ophavsret, der finder anvendelse, eller om alle modtagelandenes ophavsret ligeledes finder anvendelse.

18. Den internationale beskyttelse af indehaverne af fremførelsesrettigheder er af historiske årsager ringere i henhold til Rom-konventionen om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender fra 1961. På nuværende tidspunkt er Rom-konventionen tiltrådt af Danmark, Tyskland, Frankrig, Storbritannien, Irland, Italien og Luxembourg, men ikke af Belgien, Grækenland, Nederlandene, Spanien og Portugal.

19. Rom-konventionens artikel 7, litra a), yder kun udøvende kunstnere beskyttelse mod udsendelse af live-fremførelser. Hvis deres fremførelse med deres samtykke er blevet optaget på et fonogram, et videogram eller et kombineret video- og fonogram, kræves der ikke tilladelse fra den udøvende kunstner til at udsende denne optagelse. Hvis der derimod benyttes et kommercielt fonogram ved udsendelsen, tilkommer der enten den udøvende kunstner eller fremstillerne af fonogrammet eller begge et rimeligt vederlag i henhold til artikel 12 i Rom-konventionen. Bortset fra, at Rom-konventionen derved giver de kontraherende stater en valgmulighed, kan dette krav på vederlag helt eller delvis ophæves gennem et forbehold (Rom-konventionens artikel 16, stk. 1, litra a)). I Danmark og Italien er det hovedsagelig kun i forbindelse med udsendelse

13) §6, stk. 1, litra a), og stk. 2 i Copyright, Designs and Patents Act 1988("... capable of being lawfully received by members of the public ...").

til ikke-kommercielle formål[14], at der ikke kan stilles krav om vederlag, medens Luxembourg har afgivet forbehold[15] over for hele artikel 12 i Rom-konventionen. Radio- og tv-selskaber er ved Rom-konventionens artikel 13, litra a) og b), beskyttet mod samtidig udsendelse af dele af deres udsendelser i primære satellitudsendelser gennem deres ret til at tillade eller forbyde videreudsendelse og mod tidsforskudt udsendelse gennem deres ret til at tillade eller forbyde optagelse af deres udsendelser.

20. På nationalt plan er der store forskelle i beskyttelsen af fremførelser. Først og fremmest har der ikke hidtil i Belgien, Grækenland og Nederlandene været nogen lovhjemlet beskyttelse af fremførelser, men lovforslag herom drøftes for tiden i Belgien og Nederlandene. Hidtil har retspraksis på basis af anden lovgivning end ophavsretten dog ydet en vis beskyttelse i disse medlemsstater. I de lande, hvor der findes en lovhjemlet beskyttelse af fremførelser, kan de udøvende kunstnere i overensstemmelse med den internationale beskyttelse, der ydes ved artikel 7, litra a), i Rom-konventionen, i alle tilfælde forbyde udsendelse af deres live-fremførelser[16]. Også i de lovforslag, der for tiden behandles i Belgien og Nederlandene, findes der bestemmelser, der indrømmer udøvende kunstnere denne rettighed[17]. Der er derimod forskelle i lovgivningen med hensyn til de rettigheder, som udøvende kunstnere og/eller fonogramfremstillere indrømmes i forbindelse med

---

14) Se ophavsret 1965, s. 214 (Danmark), og ophavsret 1975, s. 44 (Italien).

15) Se ophavsret 1976, s. 24.

16) §45, stk. 1, litra b), i lov nr. 158 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker (Danmark); §76, stk. 1, i Urheberrechtsgesetz (Forbundsrepublikken Tyskland); §18, stk. 1, i lov nr. 85-660 (Frankrig); §182, stk. 1, litra b), i Copyright, Designs and Patents Act, 1988 (Storbritannien); §5 i Performer's Protection Act (Irland); §80, stk. 1, i lov nr. 633 om beskyttelse af ophavsretten og andre dermed forbundne rettigheder (Italien); §3, nr. 1, litra a), i lov om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsselskaber (Luxembourg); §178, litra a), i lov om ophavsret og dermed beslægtede rettigheder (Portugal); §102, nr. 1, i lov 22/1987 (Spanien).

17) Se §51, stk. 1, i forslag til lov om ophavsret, Senatsdok. nr. 329-1, 1988 (Belgien), og §2, stk. 1, litra d), i forslag til lov om beslægtede rettigheder, Tweede Kamer, 1988-1989, 21 244 (Nederlandene).

udsendelse af kommercielle fonogrammer. F.eks. tildeler Luxembourg og Portugal hverken udøvende kunstnere eller fonogramfremstillere selvstændige rettigheder i forbindelse med udnyttelse af fonogrammer i udsendelsesøjemed. I Storbritannien og Irland er det derimod kun udøvende kunstnere, der ikke tildeles selvstændige rettigheder i forbindelse med udnyttelse af fonogrammer i udsendelsesøjemed; fonogramfremstillere indrømmes derimod i begge medlemsstater en ophavsretlig forbudsret[18]. Derimod giver Forbundsrepublikken Tyskland[19], Danmark[20], Frankrig[21], Italien[22] og Spanien[23] både udøvende kunstnere og fonogramfremstillere ret til i det mindste en andel i det ekstra vederlag, som udsendelse af fonogrammer giver anledning til. Tilsvarende bestemmelser findes ligeledes i lovforslagene i Belgien og Nederlandene[24]. Derimod er der ikke ubetydelige afvigelser hvad angår reglerne for vederlagskravets fremsættelse og måden, hvorpå vederlaget

18) §16, stk. 1, litra d), og §20, litra b), i Copyright, Designs and Patents Act, 1988 (Storbritannien), og §17, stk. 1, og stk. 4, litra b) og c) sammenholdt med §2, stk. 3, i Copyright Act, 1963 (Irland).
19) §76, stk. 2, og §86 i Urheberrechtsgesetz.
20) §47 i lov nr. 158 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker.
21) §22, stk. 2-5, i lov nr. 86-660.
22) §73 og §80, stk. 2, i lov nr. 633 om beskyttelse af ophavsrettigheder og andre dermed forbundne rettigheder.
23) §103 og §109, nr. 1, i lov 22/1987.
24) Se §56 og §61 i forslag til lov om ophavsret, Senatsdok. nr. 329-1, 1988 (Belgien), og §6 i forslag til lov om beslægtede rettigheder, Tweede Kamer, 1988-1989, 21 244 (Nederlandene).

fordeles mellem de vederlagsberettigede. Radio- og tv-selskaberne er imidlertid i alle medlemsstater, hvor der findes en lovhjemlet beskyttelse af fremførelser, eller hvor radio- og tv-selskaberne er ophavsretligt beskyttet mod såvel optagelse som videreudsendelse af deres udsendelser[25].

Videresprednlng pr. kabel

21. Når programsignaler fra jordbaserede net eller direkte sendende satellitter tilføres et kabelnet og videreudsendes til de tilsluttede abonnenter, foreligger der ifølge international ophavsret en selvstændig offentlig gengivelse, jf. artikel 11 bis, stk. 1, nr. ii, i den reviderede Bernerkonvention. Ved kabelspredning af en udsendelse i et andet land end det land, hvor programmet først blev transmitteret, er det videresprednlngsrettighederne i det pågældende andet land, der kommer ind i billedet. Den eneste betingelse er, at det ikke er det radio- og tv-selskab, der første gang udsendte programmet, som tilfører kabelnettet signalerne.

22. Nogle har hævdet, at en yderligere forudsætning må være, at den kabeltransmitterede udsendelse er rettet mod et "nyt publikum" i forhold til førstegangsudsendelsen, således at der skulle være fri adgang til vederlagsfri videresprednlng pr. kabel inden for de nationale radio- og tv-selskabers forsyningsområde, eller at det sågar skulle være tilladt at distribuere reklamefinansierede radio- og tv-selskabers udsendelser inden for det område, hvor de kan modtages direkte, uden at dette kræver ny tilladelse fra rettighedshaveren. Også retten til videreudsendelse efter artikel 11a, stk. 1, nr. ii, i den reviderede Bernerkonvention er ligesom førstegangsudsendelsesretten efter nr. i underlagt de

25) §48, stk. 1, i lov nr. 158 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker (Danmark),; §87, stk. 1, nr. 1 og 2, i Urheberrechtsgesetz (Forbundsrepublikken Tyskland); §27, stk. 1, i lov nr. 85-660 (Frankrig); §16, stk. 1, litra a) og d), sammenholdt med §17, stk. 1 og 4, samt §20, litra c), i Copyright, Designs and Patents Act, 1988 (Storbritannien); §19, stk. 1, og stk. 5, litra a), b) og d), i Copyright Act, 1963 (Irland); §79 i lov nr. 633 om beskyttelse af ophavsrettigheder og andre dermed forbundne rettigheder (Italien); §10, litra a) og b), i lov om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer og radio- og fjernsynsselskaber (Luxembourg); §187, litra a) og b), i lov om ophavsret og dermed beslægtede rettigheder (Portugal); §116, nr. 1, litra a) og b), i lov nr. 22/1987 (Spanien).

begrænsninger, der i henhold til konventionens artikel 11 bis, stk. 2, kan fastsættes i den nationale lovgivning. Der kan altså f. eks. indføres bestemmelser om, at rettighederne skal lade sig repræsentere af rettighedshaverorganisationer, eller lovbestemt licens.

23. Også i henhold til medlemsstaternes nationale lovgivninger om ophavsret er trådbundet viderespredning pr. kabel principielt betinget af tilladelse fra rettighedshaverne[26]. I Danmark er der dog indført lovbestemt licens for viderespredning pr. kabel af såvel inden- som udenlandske programmer udsendt via jordsendernet eller via direkte sendende satellitter, men ikke kommunikationssatellitter[27]. I Storbritannien[28] - og også i Irland[29] - er udgangspunktet i lovgivningen, at viderespredning pr. kabel af programmer, som kabeldistributionsselskaberne i henhold til medielovgivningen har pligt til at udsende, samt viderespredning af programmer inden for deres planlagte modtageområde sidestilles med en førstegangsudsendelse, således at det ikke er nødvendigt at indhente særskilt tilladelse fra rettighedshaveren, medmindre der er tale om satellitprogramudbydere.

24. Hvad international ret angår, spiller Rom-konventionen derimod ingen rolle for viderespredning pr. kabel af primært udsendte programsignaler. Denne konvention yder kun beskyttelse mod trådløs, men ikke mod

---

26) Se §15, stk. 2, nr. 2, og §20 i Urheberrechtsgesetz (Forbundsrepublikken Tyskland), §27 i lov nr. 57-298, som ændret ved lov nr. 85/660 (Frankrig), §16, stk. 1, litra d), og §20 sammenholdt med §7 og §178 i Copyright, Designs and Patents Act 1988 (Storbritannien), §8, stk. 6, litra e), §9 stk. 7, litra d) og §18, stk. 4, litra d) sammenholdt med §2, stk. 3, i Copyright Act af 1963 (Irland); §16 i lov nr. 633 om beskyttelse af ophavsret og andre dermed forbundne rettigheder (Italien), §23 i nr. 2 i ophavsretloven af 29.3.1972 (Luxembourg); §68, stk. 2, litra e) sammenholdt med §153, stk. 3, i loven om ophavsret og dermed beslægtede rettigheder (Portugal); §17 sammenholdt med §20, stk. 2, litra e), i lov nr. 22/1987 (Spanien).

27) §22 a samt §45, stk. 2 (tvangslicens for viderespredning) i lov nr. 158 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker samt §11 a i lov nr. 157 om retten til fotografiske billeder.

28) §73 i Copyright, Designs and Patents Act 1988.

29) §52, stk. 3 og 4, i Copyright Act 1963.

trådbundet videreudsendelse (artikel 3, litra f) og g) i konventionen. Selv om man betragtede viderespredning pr. kabel som en form for "offentlig gengivelse" i Rom-konventionens forstand, ville samtidig, uændret viderespredning pr. kabel - som jo er den eneste form for kabeltransmission, vi beskæftiger os med her - ikke berøre nogen af de rettigheder, der er fastsat i konventionen. Konventionens artikel 7, stk. 1, litra a), yder nemlig ingen beskyttelse af de udøvende kunstnere, når den offentlige gengivelse sker på basis af en tidligere udsendt fremførelse. Vederlagspligten for benyttelse af fonogrammer efter konventionens artikel 12 forudsætter desuden, at fonogrammerne anvendes "direkte" til en udsendelse, og endelig nyder radio- og tv-selskaberne kun beskyttelse mod trådløs videreudsendelse af deres programmer (konventionens artikel 13, litra a), sammenholdt med artikel 3, litra g)).

25. I henhold til artikel 1, nr. 1, litra b), i den europæiske overenskomst om beskyttelse af fjernsynsudsendelser fra 1960, som Belgien, Danmark, Forbundsrepublikken Tyskland, Frankrig, Storbritannien og Spanien har undertegnet, er radio- og tv-selskaber også beskyttet mod trådbundet viderespredning af deres udsendelser. Storbritannien har dog generelt udelukket denne beskyttelse ved at tage forbehold; Belgien har udelukket denne beskyttelse alene for belgiske selskaber, men indskrænket beskyttelsen af udenlandske selskaber til 50% af den ugentlige sendetid.

26. Derimod er konventionen om spredning af satellittransmitterede programbærende signaler fra 1974, som Forbundsrepublikken Tyskland og Italien hidtil er de eneste EF-lande, der har tiltrådt, uden større betydning i denne sammenhæng. Konventionen yder udelukkende beskyttelse mod uautoriseret "aftapning" af programbærende signaler, der ikke er bestemt for almenheden, og dermed hovedsagelig udelukkende mod uautoriseret spredning af satellittransmitterede punkt-til-punkt-udsendelser. Udsendelser, der spredes direkte til almenheden via satellitter, er udtrykkeligt ikke omfattet af bestemmelserne i konventionens artikel 3.

27. Medlemsstaternes nationale lovgivning om ophavsret og dermed beslægtede rettigheder yder derimod ret hyppigt en beskyttelse, der er mere vidtgående end minimumsniveauet i den internationale ret. I adskillige medlemsstater, som f.eks. Tyskland[30], Frankrig[31], Storbritannien[32] og Spanien[33], er radio- og tv-selskaber i særdeleshed ikke alene beskyttet mod trådløs viderespredning af deres udsendelser, men i princippet også mod trådbundet viderespredning. Med hensyn til de udøvende kunstneres beskyttelse mod gengivelse af deres værker er der betydelige forskelle fra det ene land til det andet. I nogle EF-lande, f.eks. i Tyskland[34], Frankrig[35] og Spanien[36], skal de udøvende kunstnere give tilladelse til viderespredning af deres fremførelser. I visse tilfælde anses tilladelsen hertil at være givet, når kunstneren har givet sit samtykke til selve udsendelsen eller til værkets fiksering på et billed- eller billed-lyd-medium, medens der i andre lande findes bestemmelser som dem, der for nylig blev indført i Storbritannien[37], om fri viderespredning. I de tilfælde, hvor der benyttes et kommercielt fonogram til førstegangsudsendelsen, yder medlemsstaternes lovgivning normalt en mere vidtgående beskyttelse end minimumsniveauet i Romkonventionen, idet de udøvende kunstnere og/eller fonogramproducenterne

30) §87, stk. 1, nr. 1, sammenholdt med §20 i Urheberrechtsgesetz.
31) §27, stk. 1, i lov nr. 85-660, sammenholdt med §27 i lov nr. 57-298, som ændret ved lov nr. 85-660.
32) §16, stk. 1, litra d) og §20, litra c), i Copyright, Designs and Patents Act 1988.
33) §116, nr. 1, litra a), i lov nr. 22/1987.
34) Se §76 i Urheberrechtsgesetz.
35) §18, stk. 1, i lov nr. 85-660.
36) §101, nr. 1, i lov nr. 22/1987.
37) Jf. §182 og §183 i Copyright, Designs and Patents Act 1988.

hyppigt også har krav på vederlag for viderespredningen af førstegangsudsendelsen[38], og i Storbritannien og Irland har de endog ret til at forbyde viderespredningen[39].

II. Behovet for en EF-indsats

28. Ophavsretten har ikke i alle henseender kunnet holde trit med den hurtige teknologiske og økonomiske udvikling inden for programspredning via satellit og viderespredning pr. kabel. Ikke blot i den internationale ret, men især medlemsstaternes lovgivninger er der således nu ikke alene opstået en betydelig mangel på retssikkerhed, men også egentlige huller i den retsbeskyttelse, som ellers skulle resultere i øget kreativitet. Der er desuden risiko for, at enkelte eneretsindehavere kan afskære rettighedshaverne fra at drage fordel af de værker, som indgår i et program.

29. I ophavsretlig henseende må der sondres mellem førstegangsudsendelse og samtidig, fuldstændig viderespredning af udsendelser. Ved førstegangsudsendelse, herunder også udsendelsen af et originært program via satellit, fastlægges programindholdet af radio- og tv-selskabet. Der vil i programmet kun indgå værker og beskyttede fremførelser, som selskabet allerede har erhvervet brugsrettighederne til. I modsætning hertil har kabeldistributionsselskabet ved viderespredning ikke mulighed for at sammensætte et program på grundlag af på forhånd erhvervede

38) Se f.eks. §76, stk. 2, og §86, sammenholdt med §20 i Urheberrechtsgesetz (Forbundsrepublikken Tyskland) eller §103 sammenholdt med §20, nr. 2, litra d) og e), i lov nr. 22/1987 (Spanien).

39) §16, stk. 1, litra d), §20, litra b), i Copyright, Designs and Patents Act 1988 (Storbritannien) og §17, stk. 1, samt stk. 4, litra b) og c), sammenholdt med §2 stk. 3 i Copyright Act 1963 (Irland).

rettigheder. Det kan nemlig kun vælge at viderespredе eller undlade at viderespredе førstegangsudsendelsen i fuldstændig form.

Satellitspredning

30. For satellittransmitterede programmers vedkommende synes det hverken set ud fra rettighedshavernes, programudbydernes eller seernes synspunkt længere at være begrundet, at en aktivitet, der må betragtes som en udsendelse, ikke falder ind under ophavsretten, alene fordi der til udsendelse benyttes en teknik, der oprindeligt telekommunikationsretligt var forbeholdt ikke-offentlig, individuel kommunikation. I ophavsretlig henseende er det nemlig alene afgørende, at udnyttelsen af beskyttede værker og fremførelser udgør en meddelelse til offentligheden.

31. Der er altså tale om manglende retssikkerhed med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt rettighederne ved programspredning via satellit alene skal erhverves for sendelandets vedkommende eller samtidig også for modtagelandenes vedkommende, og det også til programmer, der udsendes via kommunikationssatellitter, hvilket på nuværende tidspunkt vil sige langt størstedelen af de programmer, der inden for EF udsendes via satellit.

32. I lyset af rettighedshavernes interesse i at kunne udnytte deres beskyttede værker og og andre beskyttede frembringelser kan den manglende retssikkerhed kun fjernes på økonomisk fornuftig vis for så vidt, at udsendelsesrettighederne alene skal erhverves for det - nærmere definerede - sendelands vedkommende.

33. Hvis en programudbyder skulle erhverve rettigheder for alle modtagelandene, skulle det nemlig først afgøres, i hvilke lande programsignalet overhovedet kan modtages direkte. Dækningsområdet lader sig nemlig ikke definere så præcist, at der kan foretages en nøjagtig bestemmelse af de enkelte modtagelande. Således vil en satellitudsendelse, der er rettet mod Fællesskabet, meget vel også kunne modtages i østeuropæiske

lande og dele af Skandinavien, om end med en højere antenneudgift. Ganske vist muliggør moderne satellitteknik en stadig mere præcis afgrænsning af dækningsområdet, men i randområderne kan grænsen ikke fastlægges nøjagtig. Hvis man i et grænseområde ønsker at modtage signalerne, skal man blot anskaffe sig større og kraftigere antenner. Under disse forhold kan det ikke med tilstrækkelig sikkerhed afgøres, hvornår offentligheden kan modtage signalerne direkte, og hvornår dette ikke er tilfældet. Endelig ville et sammenbrud i forhandlingerne med en af rettighedshaverne i en af medlemsstaterne betyde, at programmet som helhed ikke ville kunne udsendes via satellit. Det er ikke i almenhedens interesse og da slet ikke i ophavsmændenes, idet de i så fald ikke vil kunne udnytte deres værker.

34. Det foreslåede direktiv udelukker ikke, at en programudbyder kan få eneret på eller tilladelse til at udsende beskyttede værker, især film, via satellit i en eller flere sprogversioner. I obligationsretlig henseende opretholdes sådanne begrænsede tilladelser i hidtidigt omfang.

35. Hvis alene ophavsrettighederne i sendelandet skal tages i betragtning, er det imidlertid tvingende nødvendigt, at ophavsrettigheder og beslægtede rettigheder samordnes tilstrækkeligt til, at udøvende kunstnere, fonogramfremstillere og radio- og tv-selskaber beskyttes på rimelig vis. Hvis der i en medlemsstat ikke findes nogen beskyttelse mod udsendelse af beskyttede værker via satellit, vil programspredningen via direkte sendende satellit fra dette land nemlig hverken kræve rettighedshaverens samtykke eller betaling af vederlag og dermed udhule den beskyttelse, som andre medlemsstaters lovgivninger for så vidt yder. Hvis sendelandet derimod principielt yder beskyttelse, men regulerer den primære udsendelse via satellit ved lovbestemt licens, berøves rettighedshaverne muligheden for at afgøre, hvordan deres værker skal udnyttes i hele dækningsområdet, og modtager kun det vederlag, som er fastsat af de kompetente myndigheder i sendelandet.

Samme forhold gør sig gældende for indehavere af beslægtede rettigheder; her er der imidlertid tale om en langt større forskel i beskyttelsesniveauet i de enkelte medlemsstater end ved ophavsretligt beskyttede værker, da en række medlemslande stadig ikke har nogen lovgivning om beskyttelse af beslægtede rettigheder.

36. Det er grunden til, at en indførelse af lovbestemt licens for satellitudsendelser udelukkes i direktivforslaget. Hvis en medlemsstats lovgivning ved direktivets forelæggelse åbner mulighed for at erklære aftaler, der er indgået mellem en rettighedshaverorganisation og et radio- og tv-selskab, for alment bindende, kan denne lovgivningsmæssige mulighed bibeholdes under visse forudsætninger. Med hensyn til de beslægtede rettigheder fastlægger direktivforslaget derimod udtrykkeligt kun en minimumsbeskyttelse; det overlades til medlemsstaterne at indføre eventuelt videregående bestemmelser til beskyttelse af beslægtede rettigheder.

Videresprednin pr. kabel

37. Dette direktiv regulerer alene videresprednin pr. kabel af programmer fra en anden medlemsstat. Kommissionen mener ikke, at der på nuværende tidspunkt er behov for EF-foranstaltninger, når radio- og tv-udsendelser fra en medlemsstat blot videresprædes pr. kabel i samme medlemsstat. Det skyldes, at et sådant rent internt forhold i reglen ikke får nogen indflydelse på oprettelsen af det europæiske audiovisuelle fællesskab.

38. Da de rettigheder, som skal erhverves med henblik på samtidig, uændret videresprednin pr. kabel, er afhængige af førstegangsudsendelsen, kan de næppe som ved denne erhverves på individuelt grundlag. I Belgien, Tyskland og Nederlandene erhverves disse rettigheder på grundlag af såkaldte kollektive aftaler mellem kabeldistributionsselskaberne og om

muligt alle grupper af rettighedshavere. I Frankrig har rettighedshaverorganisationerne, repræsentanterne for filmrettighedshavere samt visse radio- og tv-selskaber indgået hver deres aftaler med nogle af kabeldistributionsselskaberne. I Danmark erhverves rettigheder til viderespredning pr. kabel derimod ikke ved indgåelse af aftale, idet den nationale lovgivning foreskriver licensbetaling.

39. Med den kollektive form for rettighedserhvervelse, hvor rettighederne i de fleste tilfælde erhverves ved kollektive aftaler, har man i vid udstrækning kunnet løse de problemer, som i begyndelsen var forbundet med at erhverve rettighederne til samtidig, uændret viderespredning pr. kabel af programmer fra jordsendere. Tilbage står imidlertid især to problemer, der kan vanskeliggøre ikke blot viderespredning af indenlandske programmer, men også den grænseoverskridende viderespredning af programmer fra andre medlemsstater.

40. De kollektive aftaler er normalt baseret på princippet om, at parterne bør være indehavere af samtlige rettigheder, således at der ikke er behov for at påvise noget sådant i alle enkeltheder. Kabeldistributionsselskaberne kan dog alligevel aldrig være sikker på, at udenforstående ikke individuelt nedlægger forbud (det såkaldt udenforståendeproblem). De rettighedshavere, der har undertegnet aftalen, forpligter sig ganske vist til at sikre kabeldistributionsselskaberne mod krav fra tredjemand, hvis rettigheder indgår i den kategori af rettigheder, de forvalter eller repræsenterer, men dette yder dog kun kabeldistributionsselskaberne en ufuldstændig beskyttelse. Denne garantiklausul er nemlig begrænset til kun at omfatte det beløb, som den udenforstående i henhold til aftalen kunne have gjort krav på ved udlodningen af det samlede vederlag, hvis han havde været repræsenteret ved dennes indgåelse. Det er tvivlsomt, om dette i det enkelte tilfælde vil være nok til at dække de erstatningskrav, som gøres gældende over for kabeldistributionsselskaberne, samt sagsomkostninger herved. Desuden beskytter denne garanti kun mod følgerne af eventuelle skadeserstatningskrav, men ikke mod forbud mod at sprede den pågældende udsendelse og ej heller mod eventuelle strafferetlige sanktioner. Kabeldistributionsselskaberne nyder under alle omstændigheder overhovedet ingen beskyttelse mod krav fra de rettighedshavere, hvis rettigheder indgår i en kategori, som ved aftalens indgåelse ikke var repræsenteret af nogen af de implicerede grupper af rettighedshavere.

41. Dernæst er der risiko for, at parterne ved sådanne forhandlinger ikke i tide kan nå til enighed om en tilpasning eller forlængelse af den bestående aftale. Det kan skyldes meningsforskelle med hensyn til vederlagets størrelse og sammensætning, men også - som i den seneste tid - uoverensstemmelser om, hvordan nye, satellittransmitterede programmer skal indgå. Således har man f.eks. i Belgien og Nederlandene kun kunnet enes om foreløbigt at forlænge de oprindelige aftaler i henholdsvis et og to år. Det kan være vanskeligt for navnlig udbydere af nye, jordtransmitterede programmer at komme med i disse kollektive aftaler.

42. Dette problem søges i direktivforslaget løst på to måder: for det første skal rettighedshavere kun kunne gøre deres ret til at tillade eller forbyde viderespredning af en radio- og tv-udsendelse pr. kabel gældende gennem en rettighedshaverorganisation. Dette gælder ikke for radio- og tv-selskabernes egne eller overdragne rettigheder til deres egne udsendelser. For det andet skal uvildige forligsmænd samt foranstaltninger til hindring af misbrug af en forhandlingsposition så vidt muligt afbøde de problemer, som kan opstå ved indgåelsen af aftaler om retten til grænseoverskridende viderespredning pr. kabel, dog uden at rettighedshavernes eneret til denne spredning krænkes. Det tilstræbes endelig i direktivforslaget så vidt muligt at lade overdragelsen af de nødvendige rettigheder sker i en kollektiv aftale mellem alle rettighedshavere og kabeldistributionsselskaber.

Resumé

43. Formålet med dette direktivforslag er altså at fjerne de negative virkninger af en ofte utilstrækkelige beskyttelse i forbindelse med satellitspredning og viderespredning pr. kabel af radio- og tv-programmer, og dermed, helt på linje med de øvrige harmoniseringstiltag, at skabe det juridiske og økonomiske grundlag for fortsat kreativitet inden for dette så beskyttelsesværdige område af den europæiske kultur. Som det også fremhæves i forslaget til direktiv om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder[40], er den europæiske kulturs mangfoldighed ikke blot beskyttelsesværdig, men også nødt til at have et højt beskyttelsesniveau, hvis den skal bevare sin identitet.

C. HARMONISERINGSKONCEPT

44. Dette direktivforslag skal ligesom de øvrige harmoniseringsbestræbelser inden for ophavsretsområdet ikke resultere i en fuldstændig harmonisering af ophavs- og fremførelsesrettigheder, men alene i en harmonisering inden for områder, der på nuværende tidspunkt er særlig vigtige. Det vil primært sige oprettelsen af et europæisk audiovisuelt fællesskab, som allerede delvis konkretiseret - dog med undtagelse af især ophavsretlige bestemmelser - i direktivet "fjernsyn uden grænser" af 3. oktober 1989[41]. Som følge heraf tilsigter direktivforslaget kun en harmonisering i den udstrækning, det synes absolut nødvendigt for at dække behovet i EF.

40) KOM(90) 586 endelig udg. - SYN 319 af 24.1.1991.
41) Rådets direktiv af 3. oktober 1989, EFT nr. L 298 af 17.10.1989.

45. Medlemsstaternes egne ophavsretlige koncepter berøres derfor så vidt muligt ikke af dette direktivforslag. Kun i de tilfælde, hvor det på grund af direktivforslagets sigte er nødvendigt, skal medlemsstaterne forpligte sig til at indføre harmoniserede bestemmelser. En række af de her foreslåede bestemmelser, især vedrørende beskyttelse af fremførelser, indgår faktisk allerede i flere medlemsstaters lovgivninger om beskyttelsen af ophavsrettigheder og beslægtede rettigheder. Det drejer sig i den forbindelse primært om at sikre, at alle områder i EF er og i fremtiden forbliver omfattet af en sådan ophavsretlig beskyttelse.

46. Med hensyn til programspredning via satellit overlades det således helt til medlemsstaterne at fastlægge, hvordan udsendelsesretten integreres i det nationale system af udnyttelsesrettigheder. Med hensyn til den obligatoriske beskyttelse af beslægtede rettigheder indeholder forslaget alene den strengt nødvendige minimumsbeskyttelse. Det forbeholdes medlemsstaterne at indføre videregående beskyttelsesbestemmelser. De nationale ordninger om fonogramvederlag, inklusive fordelingen heraf på fonogramfremstillere og udøvende kunstnere, berøres heller ikke af forslaget. Direktivforslaget støtter sig således indholdsmæssigt i stor udstrækning til Rom-konventionen om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender, som yder den hidtil mest omfattende beskyttelse på internationalt plan og desuden allerede er accepteret af mange medlemsstater. Det foreslåede direktiv giver dog på nogle områder en bedre beskyttelse end Rom-konventionen, især da de forbehold, som nævnes deri, udelukkes. Formuleringen af bestemmelsen om minimumsbeskyttelse udelukker ikke, at der ud fra andre harmoniseringssynsvinkler i givet fald generelt kan fastlægges et højere beskyttelsesniveau for beslægtede rettigheder på fællesskabsplan.

47. Dertil kommer, at direktivforslaget i meget stor udstrækning tager hensyn til allerede eksisterende nationale særegenheder, såsom muligheden for at gøre allerede indgåede kollektive aftaler i forbindelse med programspredning via satellit alment bindende eller at have lovbestemte licenser i forbindelse med viderespredning pr. kabel. Endelig berøres medlemsstaternes bestemmelser om rettighedshaverorganisationernes virke ikke af det foreliggende direktivforslag.

48. Direktivforslaget griber heller ikke ind i eksisterende aftaler om udnyttelsen af ophavsretligt beskyttede værker og andre beskyttede frembringelser, medmindre det er absolut nødvendigt for at nå det tilstræbte mål. Det samme gælder for den aftalebaserede erhvervelse af rettigheder til videreudsendelse pr. kabel, såfremt denne praksis er indkørt og har stået sin prøve. Derfor vil det foreslåede direktiv heller ikke være til hinder for fremtidige ændringer som følge af den økomiske udvikling.

49. Dette direktivforslag berører ikke andre forslag om harmonisering af områder inden for ophavsret, især ikke forslaget til Rådets direktiv om udlejnings- og udlånsrettigheder samt forslaget til beslutning om medlemsstaternes tiltrædelse af Bernerkonvention som revideret i Paris den 24. juli 1971, og af Rom-konventionen af 26. oktober 1961 om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer og radio- og fjernsynsforetagender.

50. Forslaget til Rådets afgørelse om tiltrædelse af Bernerkonventionen og Rom-konventionen skal skabe et "fælles grundlag" for beskyttelsen af ophavsrettigheder og beslægtede rettigheder. Med direktivforslaget skal der indføres et fælles beskyttelsesniveau ved satellitudsendelser, der kan forhindre, at der med henblik på at fremme satellittransmitterende radio- og tv-selskabers etablering oprettes zoner med lav

beskyttelse. Forslaget til direktiv om udlejnings- og udlånsrettigheder skal fastlægge et ensartet højt beskyttelsesniveau for beslægtede rettigheder overalt i Fællesskabet. Disse tre forslag, som falder inden for rammerne af Kommissionens omfattende strategi på ophavsretsområdet - som fastholdt i Kommissionens arbejdsprogram, skal betragtes som selvstændige regelsæt, der hver for sig afspejler forskellige udgangspunkter for en harmonisering. Som følge heraf vil der på forslagsstadiet forekomme visse overlapninger, der skal fjernes på et senere tidspunkt alt afhængigt af, hvordan vedtagelsen af de enkelte forslag skrider frem.

D. RETSGRUNDLAGET

51. Ifølge EØF-Traktatens artikel 2 har Fællesskabet til opgave at fremme en harmonisk udvikling af den økonomiske virksomhed i Fællesskabet og snævrere forbindelser mellem de stater, som det forener. Med dette for øje er der i EØF-Traktaten fastsat bestemmelser om oprettelse af et fælles indre marked og samordning af retsforskrifter i medlemsstaterne.

52. Med direktivet "fjernsyn uden grænser"[42] er det første skridt i retning af oprettelsen af et europæisk audioviduelt fællesskab taget.

53. I sin meddelelse til Rådet og Parlamentet om den audiovisuelle politik[43] konstaterer Kommissionen, at ophavsret er det eneste spørgsmål, der endnu mangler at blive færdigbehandlet, før de retsregler, der etableres ved direktivet, er endeligt på plads. Kommissionen fortsætter med at sige, at hvis dette spørgsmål ikke bliver behandlet i en fællesskabssammenhæng, vil lovgivningsforskellene og den manglende retssikkerhed på grund af de nationale beskyttelsesordningers forskelligartethed lægge en dæmper på lysten til at investere i kunstneriske produktioner, begrænse mulighederne for at udnytte værker og

42) Omtalte dokument.
43) KOM(90) 78 endelig udg. af 21.2.1990.

stille nogle af de implicerede parter dårligere og andre bedre, alt efter hvilket retssystem, der anvendes. Kommissionen henviser i øvrigt til, at de implicerede parter har en fælles interesse i at behandle de ophavsretlige spørgsmål i en fællesskabssammenhæng.

54. Direktivforslaget skal gøre det lettere for radio- og tv-selskaber, udøvende kunstnere, fonogramfremstillere og kabeldistributionsselskaber at udøve deres virksomhed i et audiovisuelt fællesskab med fælles regler.

55. Ifølge EF-Domstolen skal både spredningen af radio- og tv-udsendelser og viderespredningen af samme betragtes som en tjenesteydelse og ikke som en vare. Det spiller for så vidt ingen rolle, om spredningen sker via en jordstation (Sacchi)[44], pr. kabel (Debauve)[45] eller via satellit. Det tekniske medium er uden betydning ved definitionen af en tjenesteydelse. Rettighedshavernes udnyttelse af deres rettigheder er på tilsvarende vis en tjenesteydelse.

56. Udsendelsen af radio- og fjernsynsprogrammer via satellit er en væsentlig del af en satellitprogramudbyders virksomhed. Den erhvervelse af udsendelsesrettigheder, som er nødvendig med henblik på denne spredning, reguleres meget forskelligt i de enkelte medlemsstater, i nogle endda slet ikke. Kun ganske få medlemsstater anerkender i lovgivningen udtrykkeligt en ophavsmands rettigheder i forbindelse med satellitudsendelse. I andre medlemsstater skal det først konstateres, om en ophavsmands generelle rettigheder i forbindelse med radio- og tv-udsendelser også omfatter - i givet fald særskilte - rettigheder til satellitudsendelse. Dertil kommer, at det i de fleste medlemsstater står uafklaret hen, hvilke ophavsrettigheder der berøres af en satellitudsendelse. Den nuværende retstilstand medfører, at erhvervelsen af rettigheder til et program, som skal udsendes via satellit, er forbundet med en stor juridisk usikkerhed, som vanskeliggør, om ikke direkte forhindrer, iværksættelsen af satellitudsendelser.

---

44) Sag 155/73, Sml. 1974, s. 409.
45) Sag 52/79, Sml. 1980, s. 833.

57. Den manglende retssikkerhed gør det tillige vanskeligere for de skabende (ophavsmænd, kunstnere, fonogramfremstillere og radio- og tv-selskaberne selv) at udøve deres virksomhed, i og med at udnyttelsen af deres rettigheder i forbindelse med satellitudsendelser belastes med det nævnte juridiske usikkerhedsmoment.

58. Direktivet skal samordne de nationale ophavsretlige bestemmelser på dette område og dermed fjerne den nævnte usikkerhed i forbindelse med erhvervelsen af rettigheder til udsendelse af satellitprogrammer.

59. Direktivforslaget skal desuden samordne bestemmelserne om de fremførelsesrettigheder, som udøvende kunstnere, radio- og tv-selskaber og fonogramfremstillere har. Fremførelsesrettigheder er ligesom de øvrige ophavsretlige bestemmelser om udsendelsesret en del af de retlige rammebestemmelser for et europæisk audiovisuelt fællesskab.

60. Det er ikke i alle medlemslande, at kunstnere samt radio- og tv-selskaber og fonogramfremstillere er beskyttet mod brugen af deres præstationer i udsendelsesøjemed. Hvis ikke medlemsstaternes bestemmelser også bliver samordnet på dette område, vil radio- og tv-selskaber, som udsender deres programmer via satellit, kunne slå sig ned i den medlemsstat, der yder den dårligste beskyttelse af fremførelsesrettigheder.

61. Man kunne forestille sig, at EF-Domstolen i lyset af disse forskelle og på baggrund af sin afgørelse i Coditel-sagen[46] - endnu - ikke anser forudsætningerne for et europæisk audiovisuelt fællesskab for at være til stede.

62. Det andet regelsæt i direktivforslaget vedrører viderespredning af radio- og tv-udsendelser pr. kabel. Erhvervelsen af de nødvendige

---

46) Sag 62/79, Sml. 1980, s. 881 og 903.

rettigheder til viderespredning af udsendelser pr. kabel er en væsentlig del af kabeldistributionsselskabernes virksomhed, da en viderespredning af en udsendelse altid kun kan finde sted, når rettighederne hertil er erhvervet. Indførelsen af et krav om, at rettigheder kun kan gøres gældende gennem rettighedshaverorganisationer, er en forudsætning for, at rettighederne til viderespredning pr. kabel kan erhverves komplet. En enkelt rettighedshaver (hvis rettigheder kun vedrører en enkelt programdel) kan således ikke forhindre videreudsendelsen af en hel programblok. Dermed kan kabeldistributionsselskaberne på den ene side udsende programmet i sin helhed, og de rettighedshavere, som er interesseret i en viderespredning pr. kabel, på den anden side ikke hindres i at udnytte deres rettigheder.

63. Erhvervelsen af rettighederne til viderespredning pr. kabel - der nødvendigvis må ske på grundlag af en aftale - lettes af muligheden for at lade en mæglingsinstans yde bistand, hvis forhandlingerne går i hårdknude. Samtidig skal et forbud mod misbrug af en forhandlingsposition øge parternes forhandlingsvilje.

64. Direktivforslaget tager sigte på at gøre det lettere for satellittransmitterende radio- og tv-selskaber, kabeldistributionsselskaber samt forfattere, udøvende kunstnere og fonogramfremstillere at udøve deres virksomhed. I dette øjemed foreskriver EØF-Traktatens artikel 57, stk. 2, samordning af medlemsstaternes love og administrativt fastsatte bestemmelser.

65. Ved udarbejdelsen af dette direktivforslag har Kommissionen taget hensyn til kravene i EØF-Traktatens artikel 8 C og er i den forbindelse nået frem til, at det på det nuværende stadie ikke synes passende eller rimeligt at fastsætte særlige bestemmelser eller undtagelser.

ANDEN DEL: DE ENKELTE BESTEMMELSER

KAPITEL I: DEFINITIONER

ARTIKEL 1

Definitioner

1. Formålet med denne bestemmelse er at definere de termer, der forekommer i de følgende bestemmelser.

2. I lyset af den tekniske udvikling inden for satelliter og modtagerantenner forekommer det ikke længere berettiget - hverken ud fra rettighedshavernes, programudbydernes eller seernes synspunkt - at anse en handling, der kan betragtes som en offentlig gengivelse, for irrelevant i ophavsretlig henseende alene af den grund, at der til den offentlige gengivelse benyttes en teknik, der telekommunikationsretligt oprindeligt var forbeholdt ikke-offentlig individuel kommunikation. Derfor bør udsendelse af programsignaler via kommunikationssatellit sidestilles med udsendelse af programsignaler via direkte sendende satellit med hensyn til ophavsrettigheder og beslægtede rettigheder, hvis førstnævnte udsendelse, for så vidt angår den direkte modtagelse, er sammenlignelig med sidstnævnte. Det er tilfældet, når de programbærende signaler kan nedtages med modtageranlæg, som er beregnet til individuel modtagelse af radio- og fjernsynsprogrammer.

3. Beskyttede værker og andre beskyttede frembringelser må først meddeles offentligheden via satellit, når rettighedshaverne har givet tilladelse hertil. Formålet med denne bestemmelse er at fastlægge, hvornår spredningen af programmer via satellit skal betragtes som en sådan meddelelse til offentligheden, og hvem der har ansvaret for en sådan meddelelse.

4. Ansvaret for meddelelsen til offentligheden opstår først, når der er truffet en samlet beslutning om to ting, nemlig indhold og udsendelse

af signalerne, forudsat at sendekæden fra det punkt, hvor denne beslutning træffes, til det punkt, hvorfra signalerne spredes til offentligheden via satellit, er ubrudt. Deraf følger, at en beslutning om programmets indhold (en beslutning om produktion af en bestemt film, erhvervelse af udsendelsesrettigheder, optagelse af en fodboldkamp osv.) i sig selv ikke udgør nogen meddelelse til offentligheden. På tilsvarende vis er en beslutning om selve udsendelsen (den beslutning, som ingeniøren på satellittens jordstation træffer) ikke i sig selv en sådan meddelelse. Der er endelig ikke tale om en handling, der udløser det ophavsretlige ansvar, når et radio- og tv-selskab planlægger programmet og udsendelsestidspunkterne flere måneder frem. Først på det tidspunkt, hvor programmet - i givet fald efter at der er indlagt reklamer og aktuelle programoplysninger - frigives til udsendelse i sin endelige form, bliver den beslutning, der er truffet i forbindelse med planlægningen, til en beslutning om handling. Kun i sidstnævnte tilfælde er sendekæden fra det punkt, hvor denne beslutning om handling træffes, til det punkt, hvor udsendelsen af signalerne til offentligheden sker, ubrudt.

5. Dette ophavsretlige ansvar opstår dér, hvor den samtykkepligtige handling, altså beslutningen om indhold og udsendelse, foretages; og det vil normalt være det sted, hvor virksomheden har sit domicil. Det gælder også i de tilfælde, hvor signalerne i første omgang sendes til en jordstation i en anden medlemsstat og derfra videre til satellitten. Det afgørende er for så vidt blot, at sendekæden fra det punkt, hvor beslutningen om indhold og udsendelse træffes, til det punkt, hvor udsendelsen sker, er ubrudt.

6. Det betyder imidlertid ikke, at der ikke tages højde for, at radio- og tv-selskabets udsendelse kan modtages i flere medlemsstater. Selv om modtagelsen som sådan er irrelevant i ophavsretlig henseende, kan den utvivlsomt få økonomiske konsekvenser, hvis værket ønsket ophavsretligt udnyttet på anden vis i modtagelandet. Derfor vil modtagelsesomfanget i reglen kunne indgå som parameter ved vederlagsberegningen.

Forholdet mellem udsendelsen af et satellitprogram og andre former for anvendelse og udnyttelse vil i øvrigt normalt være reguleret i en aftale.

7. Direktivforslaget siger ikke noget om, hvordan de tilfælde, hvor beslutningen om indhold og udsendelse af de programbærende signaler træffes i et tredjeland, skal behandles. Dette skyldes, at fællesskabsretten ikke kan foreskrive et bindende beskyttelsesniveau for ophavsrettigheder og beslægtede rettigheder i et tredjeland - i modsætning til inden for Fællesskabet. Det står derfor medlemsstaterne frit for, at fastlægge andre kriterier for det ophavsretlige ansvar for satellitudsendelser fra tredjelande.

8. Direktivforslaget behandler desuden forskellige spørgsmål i forbindelse med samtidig, uændret viderespredning pr. kabel af radioudsendelser fra andre medlemsstater.

9. Direktivforslaget behandler derimod ikke viderespredning pr. kabel af et radioprogram fra en medlemsstat i samme medlemsstat. Det er på nuværende tidspunkt for så vidt ikke nødvendigt med henblik på oprettelsen af et europæisk audiovisuelt fællesskab. Der kan på nuværende tidspunkt heller ikke konstateres noget behov for på fællesskabsplan at underkaste den samtidige, uændrede viderespredning pr. kabel af nationale radio- og tv-selskabers programmer inden for deres eget såkaldte forsyningsområde en ophavsretlig vurdering. Det samme gælder problemet med at adskille ophavsretligt relevante senderanlæg fra ophavsretligt irrelevante modtageranlæg.

10. Der sondres i direktivforslaget ikke mellem de forskellige måder, hvorpå et program rent teknisk kan videreudsendes. Derfor finder den ordning, som foreslås med hensyn til viderespredning pr. kabel, anvendelse på alle videreudsendte primærudsendelser, uafhængigt af, om

primærudsendelsen sker via satellit eller via jordstationer. Der er imidlertid ikke tale om viderespredning pr. kabel i dette direktivs forstand, når et program ved punkt- til punkt-kommunikation føres frem til en kabelfordeler for derefter at blive udsendt over kabelnettet, uden at der samtidig finder en førstegangsudsendelse af dette program sted.

11. Direktivforslaget sidestiller viderespredning pr. kabel med viderespredning i et Multipoint Microwave Distribution System, som i nogle medlemsstater i de områder, hvor etableringen af et kabelsystem ikke er økonomisk fornuftig, har samme funktion som viderespredning pr. kabel.

KAPITEL II: SATELLITSPREDNING

ARTIKEL 2

Udsendelsesret

12. Ifølge forslagets artikel 2 kan ophavsretligt beskyttede værker først udsendes via satellit, efter at rettighedshaverne har givet tilladelse hertil.

13. Det er dog ikke hensigten at skabe en ny udnyttelsesret for satellitudsendelse. Det skal blot præciseres, at en meddelelse via satellit ligesom en meddelelse via et jordbundet sendenet kan være en meddelelse til offentligheden. Begge former for meddelelse er omfattet af udsendelsesretten.

14. Dette påvirker på ingen måde den eksisterende praksis, hvorefter udnyttelsen af rettighederne sker ved aftale. Udnyttelsen kan således stadig i aftalen begrænses til visse former for teknisk fremføring eller til visse sprogudgaver.

ARTIKEL 3

Rettighedserhvervelse

15. Ved udsendelse af radio- og fjernsynsprogrammer via satellit er det ifølge bestemmelserne i direktivforslaget alene lovgivningen i den medlemsstat, hvor den ansvarsudløsende og samlede beslutning om indhold og udsendelse af de programbærende signaler træffes, der skal finde anvendelse. Hvis der i denne medlemsstat fandtes en lovbestemt licens, måtte rettighedshaverne, selv om de ikke har givet tilladelse hertil, affinde sig med, at deres via satellit udsendte værker kunne modtages direkte i hele dækningsområdet.

16. Da disse konsekvenser er for vidtrækkende, skal rettighedshavernes ret til at tillade en meddelelse af ophavsretligt beskyttede værker til offentligheden via satellit ikke kunne begrænses gennem lovbestemte licenser.

17. På baggrund af et forslag fra Nordisk Råd hjemler nogle skandinaviske lande, at kollektive aftaler, som er indgået mellem en rettighedshaverorganisation og et radio- og tv-selskab, kan udstrækkes til at omfatte rettighedshavere, som ikke repræsenteres af den pågældende organisation.

18. Såfremt der pr. 31. juli 1991 i en medlemsstat foreligger en sådan mulighed i forbindelse med spredningen af værker via satellit, kan denne bibeholdes indtil 31.12.1997 under forudsætning af, at en udvidelse af kollektive aftaler om filmværker er udelukket. Filmværker betyder i denne forbindelse værker i henhold til artikel 2, stk. 1, og artikel 14 bis i Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker.

ARTIKEL 4

Udøvende kunstnere

19. De radio- og tv-selskaber, som udsender deres programmer via satellitter, kunne udnytte det forskelligartede beskyttelsesniveau, som på nuværende tidspunkt findes for udøvende kunstnere, fonogramfremstillere og radio- og tv-selskaber i de enkelte medlemsstater, ved at slå sig ned i den medlemsstat, der yder den dårligste beskyttelse af de nævnte kategorier af rettighedshavere. For at forhindre noget sådant, harmoniserer direktivforslaget beskyttelsen af udøvende kunstnere, fonogramfremstillere og radio- og tv-selskaber på EF-plan i den udstrækning, det er nødvendigt af hensyn til direktivforslagets mål.

20. Udøvende kunstnere skal således have ret til at tillade eller forbyde udsendelse af deres live-fremførelser via satellit. For at forhindre, at denne ret udhules ved anvendelse af fikserede fremførelser, fastsætter direktivforslaget tillige en ret til optagelse og reproduktion.

21. Ved fremstillingen af et audiovisuelt værk fastsætter aftalen mellem kunstneren og producenten i reglen til slut bestemmelser om kunstnerens rettigheder og vederlag; den senere økonomiske udnyttelse af det audiovisuelle værk, inklusive den udøvende kunstners fremførelse, overlades derimod normalt til producenten. Denne fordeling er blevet nedfældet i flere medlemsstaters lovgivning. Disse nationale lovgivninger bygger på en formodning om, at en kunstner, som er med til at skabe et audiovisuelt værk og har indgået en aftale med producenten herom, normalt har overdraget udnyttelsesrettighederne til producenten. I nogle medlemsstater kan denne formodning gendrives. Dette direktivforslag tager ikke sigte på at fastsætte bestemmelser for overdragelse af rettigheder. Det overlades derfor til medlemsstaterne at bestemme, om overdragelsen af udøvende kunstneres rettigheder skal

ske ved individuelle forhandlinger mellem parterne, eller om lovgivningen skal bygge på en formodning om en sådan rettighedsoverdragelse.

ARTIKEL 5

Vederlag for anvendelse af fonogrammer

22. Ved sammensætningen af et radioprogram anvendes der i vid udstrækning fonogrammer. Ifølge Rom-konventionen har udøvende kunstnere og/eller fonogramfremstillere hver for sig eller i fællesskab andel i denne form for udnyttelse af et fonogram gennem et radio- og tv-selskab i form af et vederlagskrav. Det synes rimeligt at anvende dette princip på fællesskabsplan. Det overlades i den forbindelse til medlemsstaterne at fastlægge, om de vil tilstå begge kategorier af rettighedshavere, blot én kategori af rettighedshavere eller én kategori med inddragelse af den anden dette vederlagskrav. Det overlades også til medlemsstaterne at fastlægge, hvorledes vederlaget skal fordeles.

ARTIKEL 6

Radio- og tv-selskaber

23. For at beskytte et radio- og tv-selskab mod, at et andet radio- og tv-selskab, som sender via satellit, overtager dele af dets udsendelser uden at være berettiget hertil, har et radio- og tv-selskab ifølge direktivforslaget ret til at tillade eller forbyde samtidig viderespredning af dets udsendelser via satellit, fiksering af dets udsendelser og reproduktion af fikserede udsendelser.

ARTIKEL 7

Indskrænkninger i rettighederne

24. Direktivforslaget harmoniserer ikke medlemsstaternes indskrænkninger i de beslægtede rettigheder i detaljer, men følger i sin formulering Rom-konventionens artikel 15. De fleste medlemsstater fastsætter indskrænkninger i beslægtede rettigheder ved helt eller delvis at henvise til de tilsvarende ophavsretlige bestemmelser. En detaljeret harmonisering af disse indskrænkninger ville påvirke et sådant system af henvisninger i negativ retning og kunne føre til, at fremførelsesrettigheder i nogle tilfælde ville blive mere omfattende end ophavsrettigheder. Det ville imidlertid være i strid med de fleste medlemsstaters opfattelse af ophavs- og fremførelsesrettigheder.

25. Muligheden for på et senere tidspunkt at harmonisere sådanne indskrænkninger på fællesskabsplan berøres ikke heraf.

ARTIKEL 8

Minimumsbeskyttelse

26. Formålet med artikel 5-7 er at indføre en vis minimumsbeskyttelse af udøvende kunstnere, fonogramfremstillere og radio- og tv-selskaber i forbindelse med udsendelse via satellit. Det står imidlertid medlemsstaterne frit for at indføre en bedre beskyttelse af de nævnte eller andre kategorier af rettigheder. Hvis medlemsstaterne udvider beskyttelsen af rettigheder i forhold til det minimumsniveau, der fastlægges i dette direktiv, skal de dog under alle omstændigheder holde sig til

definitionen af meddelelse til offentligheden via satellit. Dette direktivforslags artikel 8, stk. 1, udelukker ikke yderligere harmonisering af ophavs- og fremførelsesrettigheder.

27. I dette direktiv anerkendes de rettigheder, som EF-medlemsstaternes statsborgere samt selskaber i henhold til EØF-Traktatens artikel 58 har, og dermed undgås en med EØF-Traktaten uforenelig diskriminering af rettighedshavere fra andre medlemsstater. Hvorvidt dette direktivs bestemmelser finder anvendelse på statsborgere fra tredjelande, afhænger derimod af, hvilke relevante bilaterale og internationale aftaler, medlemsstaterne har indgået med tredjelande. Såfremt disse aftaler indeholder bestemmelser om, at statsborgere fra tredjelande skal behandles som medlemsstatens egne borgere, kan dette direktivs bestemmelser også finde anvendelse på disse.

ARTIKEL 9

Overgangsbestemmelse

28. Hvis dette direktivs kapitel II anvendes uden en overgangsordning på værker, hvis udnyttelse er fastlagt i en allerede indgået aftale, kan der opstå problemer. Det er således tilfældet, hvis disse aftaler opdeler udsendelsesrettighederne på flere rettighedshavere inden for nærmere afgrænsede områder. I henhold til sådanne aftaler er der tildelt nogle rettigheder, hvis udnyttelse ikke skal berøre udnyttelsen af de dermed beslægtede rettigheder. I langt de fleste tilfælde vil de problemer, der opstår i forbindelse hermed, kunne løses ved en omfortolkning eller i givet fald en genforhandling af aftalerne. En karensperiode på tre år skal gøre det muligt at finde en tilfredsstillende aftalebaseret løsning i de tilfælde, hvor kontrakterne giver problemer.

KAPITEL III: VIDERESPREDNING PR. KABEL

ARTIKEL 10

Samtykkepligtig handling

29. Viderespredning af radio- og tv-udsendelser pr. kabel er en ophavsretlig beskyttet meddelelse til offentligheden af værker og andre frembringelser, der indgår i en radio- og tv-udsendelse. Viderespredning af radio- og tv-udsendelser pr. kabel kræver derfor den pågældende rettighedshavers tilladelse.

30. Denne konstatering indeholder imidlertid hverken en fastlæggelse af, hvilke rettighedshavere, der berøres ved en viderespredning af radio- og tv-udsendelser pr. kabel, eller noget udsagn om, hvilke grænser, der er for at handle uafhængigt af ophavsmændene. Det overlades derfor til medlemsstaterne at fastlægge, hvilke kategorier af rettighedshavere, der skal indrømmes ret til at tillade eller forbyde viderespredning af radio- og tv-udsendelser pr. kabel. Det samme gælder for den ophavsretlige vurdering af en fællesantenne eller af et nationalt radio- og tv-selskabs forsyningsområde.

31. Direktivforslaget skal heller ikke harmonisere rettighedshavernes personligt ideelle rettigheder i forbindelse med viderespredning pr. kabel. På dette område vil det for så vidt stadig være medlemsstaternes bestemmelser, der er gældende, i henhold til hvilke det i givet fald er muligt at afbryde videresprednингen pr. kabel på grund af rettighedshavernes personligt ideelle rettigheder.

32. Selv om viderespredning af radio- og tv-udsendelser pr. kabel i fremtiden udelukkende skal ske på grundlag af en aftale, skal der tages hensyn til de tilfredsstillende strukturer, der er opstået i medlemslandene i forbindelse med viderespredning pr. kabel. Hvis en medlemsstat derfor pr. 30.7.1991 regulerede viderespredning af radio- og tv-udsendelser pr. kabel ved hjælp af lovbestemte licenser, skal denne mulighed kunne bibeholdes indtil 1998. Dette gælder også, hvis

ophavsretslovgivningen udtrykkeligt hjemler mulighed for indførelse af lovbestemt licens ved national forordning. Der er imidlertid ikke behov for at bibeholde sådanne systemer efter 1998, da den aftalebaserede model, som indføres med dette direktivforslag, vil gøre lovbestemte licenser overflødige.

ARTIKEL 11

Udøvelse af retten til viderespredning pr. kabel

33. Ved viderespredning pr. kabel overtager kabeldistributionsselskabet en primærudsendelse i uændret form uden selv at kunne øve indflydelse på udformningen af det program, der videresendes. Konsekvensen heraf er, at kabeldistributionsselskabet i regelen ikke rettidigt kan finde frem til indehaverne af rettigheder til de enkelte programdele. For at udelukke, at partielle rettigheder til visse programdele udelukker viderespredning pr. kabel fuldstændigt, foreslås det i direktivforslaget, at rettighederne til viderespredning pr. kabel skal udøves centralt gennem en eller flere rettighedshaverorganisationer. De enkelte rettighedshaveres ret til at tillade eller forbyde viderespredning pr. kabel skal således alene kunne gøres gældende gennem en eller flere rettighedshaverorganisationer som medlemled.

34. Denne forpligtelse til kun at udøve retten til viderespredning pr. kabel gennem en rettighedshaverorganisation påvirker ikke rettighedshaverens mulighed for at beholde ejendomsretten eller overdrage samme til tredjemand, idet den alene vedrører selve hævdelsen af retten til viderespredning pr. kabel over for kabeldistributionsselskaber.

35. Som medlemmer af rettighedshaverorganisationen kan rettighedshaverne i øvrigt selv sørge for, at organisationen varetager deres økonomiske interesser i overensstemmelse med på forhånd fastlagte kriterier.

Rettighedshaverorganisationen kan således f.eks. pålægges at sørge for, at aftaler om tilladelse til viderespredning pr. kabel indeholder en "nødbremseklausul". En sådan klausul kunne f.eks. fastsætte, at rettighedshaverorganisationen kan modsætte sig en viderespredning af et værk, hvis den vil være til stor og uoprettelig skade for rettighedshaveren.

36. At rettigheder kun kan gøres gældende gennem rettighedshaverorganisationer, betyder ikke, at rettighedshaverne er tvunget til at melde sig ind i en rettighedshaverorganisation. En rettighedshaver, der ikke har overdraget varetagelsen af sine rettigheder til en rettighedshaverorganisation, har et vederlagskrav på den rettighedshaverorganisation, som varetager rettigheder af samme karakter. Det betyder, at den rettighedshaver, der ikke er medlem af en rettighedshaverorganisation, skal sidestilles med dens medlemmer, for så vidt angår vederlag. Den uorganiserede rettighedshaver skal desuden have mulighed for at gennemtvinge sit krav på et tilsvarende vederlag ved de nationale domstole.

ARTIKEL 12

Radio- og tv-selskabers udøvelse af retten til viderespredning pr. kabel

37. Når der skal indgås kontrakt om viderespredning pr. kabel, er antallet af radio- og tv-selskaber overskueligt, og alle kabeldistributionsselskaber ved, hvilket program de tilfører deres net. Det synes derfor ikke nødvendigt at udvide forpligtelsen til at gøre rettigheder gældende gennem en rettighedshaverorganisation til også at omfatte radio- og tv-selskabernes egne og afledte rettigheder.

38. Hvis en rettighedshaver har overladt radio- og tv-selskabet rettighederne til primærudsendelse og viderespredning pr. kabel, udøves disse rettigheder til viderespredning pr. kabel af radio- og tv-selskabet og ikke af en rettighedshaverorganisation.

ARTIKEL 13

Kollektiv aftale

39. Både kabeldistributionsselskaber og rettighedshavere kan have interesse i, at et eller flere kabeldistributionsselskabers tilladelse til at videresprede en eller flere radio- og tv-udsendelser pr. kabel fastholdes i én kollektiv aftale. Derfor bør rettighedshavere og kabeldistributionsselskaber opmuntres til at fastlægge et eller flere kabeldistributionsselskabers videresprednin pr. kabel af en eller flere radio- og tv-udsendelser i én kollektiv aftale. Det står parterne frit for at indgå sådanne kollektive aftaler; en part, der kræver, at der indgås en sådan aftale, skal dog selv være villig til at forhandle kollektivt.

40. Det betyder imidlertid ikke, at modparten gennem et kollektivt forhandlingstilbud kan tvinges til at forhandle kollektivt. Man kan derfor udmærket forestille sig, at forhandlingerne finder sted kollektivt alene for den ene parts vedkommende. Således kan f.eks. et kabeldistributionsselskab forhandle med rettighedshaverne som samlet gruppe, eller en rettighedshaverorganisation, som varetager en bestemt kategori af rettigheder, kan føre forhandlinger med kabeldistributionsselskaberne som samlet gruppe.

Artikel 14

Forligsmænd

41. Spredning af radio- og tv-udsendelser pr. kabel kan kun fungere gnidningsløst, hvis de implicerede parter altid er rede til at forhandle om rettighederne. Derfor skal de i de tilfælde, hvor en af parterne udviser manglende forhandlingsvilje, kunne forelægge sagen for forligsmænd. Disse forligsmænd skal yde bistand i forhandlingerne og om fornødent også kunne fremlægge et uforpligtende mæglingsforslag. For

at kunne varetage alle de implicerede interesser bør forligsmændene være uvildige sagkyndige. Den mere detaljerede udformning af denne procedure overlades til de enkelte medlemsstater.

ARTIKEL 15

Misbrug af forhandlingsposition

42. Et forbud mod at misbruge en forhandlingsposition skal desuden øge de implicerede parters forhandlingsvilje. Generelt set må der antages at være tale om misbrug af en forhandlingsposition i de tilfælde, hvor en part under de løbende forhandlinger indtager en position, der på ingen måde står i forhold til de givne omstændigheder. Der ville f.eks. være tale om et sådant misbrug, hvis en af de implicerede parter vægrede sig ved i det hele taget at påbegynde forhandlinger. Det samme er tilfældet, hvis der afgives aftaletilbud, som på ingen måde er sagligt begrundet. Et FORbud mod at misbruge en forhandlingsposition medfører således et PÅbud om i det mindste at påbegynde forhandlinger i god tro. Heraf fremgår imidlertid også, at det kun drejer sig om at fremme forhandlingerne, og ikke om at gennemtvinge enighed mellem de implicerede parter. Det betyder f.eks. at det som sådan er ulovligt at fremsætte helt og aldeles urimelige krav eller tilbud om vederlag. Hermed er der dog ikke taget stilling til, hvad der er et rimeligt krav eller tilbud.

43. Hvis der ikke kan opnås enighed, og dette ikke skyldes misbrug af en forhandlingsposition, kan der i det pågældende tilfælde ikke finde en viderespredning pr. kabel sted.

44. Det overlades til medlemsstaterne at træffe afgørelse om, hvorledes et sådant misbrug skal forhindres. I den forbindelse kan både et civilretligt forbud og en administrativ kontrol komme på tale.

KAPITEL IV: FÆLLES BESTEMMELSER

ARTIKEL 16

Konkurrenceretlige bestemmelser

45. Anvendelsen af fællesskabsrettens og medlemsstaternes konkurrenceregler berøres ikke af dette direktivforslag. De foranstaltninger, der skal forhindre misbrug af en forhandlingsposition, har alene til formål at øge forhandlingsviljen i en bestemt situation uafhængigt af gældende konkurrenceretlige adfærdsregler.

ARTIKEL 17

Kollektiv varetagelse af rettigheder

46. Det overlades til medlemsstaterne under hensyntagen til EØF-Traktatens bestemmelser at fastsætte nærmere regler for rettighedshaverorganisationers virke. Denne artikel udelukker ikke yderligere harmoniseringsforanstaltninger i forbindelse med kollektiv varetagelse af rettigheder.

Forslag til

RÅDETS DIREKTIV

om samordning af visse bestemmelser
vedrørende ophavs- og fremførelsesrettigheder
i forbindelse med radio- og tv-spredning
via satellit og viderespredning pr. kabel

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

i samarbejde med Europa-Parlamentet,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg, og

ud fra følgende betragtninger:

1. De mål for Fællesskabet, der er nedfældet i Traktaten, omfatter en stadig snævrere sammenslutning mellem de europæiske folk og snævrere forbindelser mellem Fællesskabets medlemsstater samt en sikring af økonomiske og sociale fremskridt for landene gennem fælles handling med sigte på at fjerne de skranker, der deler Europa.

2. Med dette mål for øje foreskriver Traktaten oprettelse af et fælles marked og et område uden indre grænser; herunder hører især fjernelse af hindringer for den frie bevægelighed for tjenesteydelser og sikring af, at konkurrencen på det fælles marked ikke fordrejes; med dette mål for øje kan Rådet udstede direktiver om samordning af medlemsstaternes love og administrativt fastsatte bestemmelser om adgangen til at optage og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed.

3. Radio- og tv-spredning på tværs af landegrænserne i Fællesskabet, især via satellit og kabel, er et af de vigtigste midler til at fremme virkeliggørelsen af Fællesskabets mål, som er af både politisk, økonomisk, social, kulturel og juridisk karakter.

4. Med henblik på at nå ovennævnte mål har Rådet allerede vedtaget direktiv 89/552/EØF af 3. oktober 1989 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne vedrørende udøvelse af tv-radiospredningsvirksomhed[1], som indeholder bestemmelser til fremme af spredning og produktion af europæiske programmer samt om reklame, sponsorvirksomhed, beskyttelse af mindreårige og retten til berigtigelse.

5. Ikke desto mindre hæmmes såvel grænseoverskridende programspredning via satellit som viderespredning pr. kabel af programmer fra andre medlemsstater stadig af en række forskelle i de nationale bestemmelser om ophavsret og en vis mangel på retssikkerhed; der er derfor risiko for, at rettighedshavernes værker udnyttes, uden at der betales et vederlag, eller at enkelte eneretsindehavere i forskellige medlemsstater blokerer for rettighedshavernes udnyttelse af deres værker. Den manglende retssikkerhed udgør frem for alt en umiddelbar hindring for programmernes frie bevægelighed inden for Fællesskabet.

6. I ophavsretlig henseende finder der på nuværende tidspunkt således en forskelsbehandling sted af programspredning via direkte sendende satellitter og programspredning via kommunikationssatellitter; da individuel modtagelse af udsendelser fra begge satellittyper i dag er mulig og økonomisk overkommelig, er disse forskelle i retsbestemmelserne ikke længere berettiget.

(1) EFT nr. L 298 af 17.10.1989, s. 23 ff.

7. Den frie spredning af programmer hæmmes tillige af den manglende retlige afklaring af, hvorvidt spredning via de satellitter, hvis signaler kan modtages direkte, alene berører rettighederne i sendelandet eller samtidig berører rettighederne i alle modtagelande; på grund af den ophavsretlige ligebehandling af kommunikationssatellitter og direkte sendende satellitter er det i dag stort set alle de programmer, der spredes via satellit inden for Fællesskabet, der berøres af denne mangel på retssikkerhed.

8. Den retssikkerhed, der er nødvendig for at sikre den frie bevægelighed for radio- og tv-udsendelser inden for Fællesskabet, mangler tillige i de tilfælde, hvor programmer tilføres kabelnet og viderespredes via disse på tværs af landegrænserne.

9. Udviklingen inden for aftalebaseret rettighedserhvervelse yder allerede et stort bidrag til oprettelsen af det tilstræbte europæiske audiovisuelle fællesskab; det er derfor vigtigt at sikre den fortsatte eksistens af sådanne aftaler og i videst muligt omfang at fremme deres gnidningsløse gennemførelse i praksis.

10. For øjeblikket kan kabeldistributionsselskaber ikke være helt sikre på, at de nu også har erhvervet alle rettighederne til de programmer, der indgår i sådanne aftaler.

11. Endelig er ikke alle berørte parter i alle medlemsstater i samme udstrækning forpligtet til ikke at gøre sig skyldige i misbrug ved at nægte at forhandle om erhvervelsen af de rettigheder, som er nødvendige for viderespredning pr. kabel, eller ved at lade sådanne forhandlinger slå fejl.

12. Der er således behov for at supplere de allerede nævnte retlige rammer for oprettelsen af et audiovisuelt fællesskab, som er fastlagt i direktiv 89/552/EØF, med ophavsretlige bestemmelser.

13. Dermed vil spredningen af programmer via kommunikationssatellit ikke længere blive behandlet forskelligt i medlemsstaterne, men ens overalt i Fællesskabet, for så vidt der er tale om en meddelelse til offentligheden af beskyttede værker og andre beskyttede frembringelser; udbydere af grænseoverskridende radio- og tv-programmer bliver derved behandlet ens, uanset om de spreder deres programmer via en direkte sendende satellit eller en kommunikationssatellit.

14. Manglen på retssikkerhed med hensyn til hvilke rettigheder, der skal erhverves, lægger betydelige hindringer i vejen for den grænseoverskridende programspredning via satellit, og disse hindringer fjernes ved at fastsætte en definition af, hvad der forstås ved meddelelse af beskyttede værker til offentligheden via satellit inden for Fællesskabet, således at også stedet for meddelelsen til offentligheden samtidig præciseres; en sådan definition er nødvendig for at forhindre, at flere nationale lovgivninger anvendes samtidig på én og samme radio- eller tv-spredning; en meddelelse til offentligheden via satellit finder alene sted i de tilfælde og i den medlemsstat, hvor det pågældende radio- og tv-selskab træffer den samlede beslutning om indhold og udsendelse af de programbærende signaler; det er i den forbindelse en forudsætning, at sendekæden fra det punkt, hvor denne samlede beslutning træffes, til det punkt, hvorfra signalerne spredes via satellit, er ubrudt.

15. Når rettighederne skal erhverves, kan de berørte parter ved beregningen af vederlaget tage hensyn til det reelle eller potentielle seerantal i hele modtagelsesområdet.

16. Der bør fastsættes en særlig overgangsbestemmelse for løbende aftaler, således at disse kan bringes i overensstemmelse med de nye bestemmelser inden 1998.

17. De programmer, som spredes ind på Fællesskabets område fra tredjelande, er ikke omfattet af bestemmelserne; der kan i henhold til medlemsstaternes retsforskrifter gælde andre regler for disse programmer end for de programmer, som spredes fra en medlemsstat, hvis et sådant tredjeland ikke eller kun i begrænset omfang yder en beskyttelse svarende til den i direktivet fastsatte.

18. Direktivet indeholder tillige bestemmelser om beskyttelse af indehavere af ophavsrettigheder og beslægtede rettigheder; alle medlemsstater bør for visse områders vedkommende yde den grad af beskyttelse, som fastsættes i dette direktiv, og ikke gøre en sådan beskyttelse betinget af en lovbestemt licens; dette er den eneste måde, hvorpå det kan forhindres, at konkurrencen på det fælles marked fordrejes på grund af en eventuel uensartet beskyttelse, som ville kunne resultere i en urimelig forfordeling af programudbydere og rettighedshavere i medlemsstater med et højt beskyttelsesniveau.

19. Med hensyn til minimumsbeskyttelse af beslægtede rettigheder følger direktivet indholdsmæssigt stort set Rom-konventionen om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender, som yder den hidtil mest omfattende beskyttelse på internationalt plan og desuden allerede er accepteret af et stort antal af medlemsstaterne; i overensstemmelse med direktivets mål er dog ingen af de mulige forbehold, som findes i Rom-konventionen, medtaget.

20. Viderespredning pr. kabel af programmer fra andre medlemsstater er en ophavsretlig relevant udnyttelse af beskyttede værker og fremførelser; et kabeldistributionsselskab skal derfor for hver enkelt programdels vedkommende indhente samtlige rettighedshaveres tilladelse; i henhold til direktivet skal disse tilladelser principielt gives gennem aftaler, medmindre der er gjort undtagelse for eksisterende lovbestemte licenser.

21. I det omfang det er nødvendigt af hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende ved viderespredning pr. kabel, forpligter direktivet rettighedshaverne til udelukkende at udøve deres forbudsret kollektivt gennem rettighedshaverorganisationer; målet hermed er at sikre, at udenforstående, som har rettigheder til enkelte programdele, ikke gennem indsigelser kan forhindre indgåede aftaler i at fungere gnidningsløst; retten til at nedlægge forbud bibeholdes dog som sådan, men måden, hvorpå denne ret udøves, foreskrives i et vist omfang; heraf følger samtidig, at kabeldistributionsrettighederne stadig kan overdrages; udøvelsen af rettighedshavernes personligt ideelle rettigheder er ikke omfattet af dette direktivs bestemmelser.

22. Der indføres desuden en række foranstaltninger, som skal fremme indgåelsen af aftalebaserede overenskomster om godkendelse af viderespredning pr. kabel; alle de rettigheder, som kræves med henblik på viderespredning pr. kabel, skal således så vidt muligt erhverves ved kollektiv aftale; desuden skal alle berørte parter altid kunne henvende sig til uvildige forligsmænd, som kan yde bistand i forhandlingerne og fremlægge uforpligtende forslag til overenskomst; endelig skal der drages omsorg for, at de givne omstændigheder ikke misbruges til at blokere for aftaleforhandlinger og hindre visse rettighedshavere i at deltage i sådanne forhandlinger; ingen af disse foranstaltninger til fremme af rettighedserhvervelsen rejser tvivl om, at erhvervelsen af kabeldistributionsrettigheder sker ved indgåelse af aftale.

23. Der synes derimod ikke at være behov for fællesskabsregler i de tilfælde, hvor følgerne, måske med undtagelse af en økonomisk set ikke tungtvejende del, alene er mærkbare inden for en medlemsstats grænser.

24. I direktivet fastsættes de minimumsbestemmelser, som er nødvendige for at virkeliggøre og sikre den frie, uhindrede programspredning via satellit på tværs af landegrænserne og den samtidige, uændrede viderespredning pr. kabel af radio- og tv-programmer fra andre medlemsstater principielt på grundlag af en aftale.

25. Dette direktiv berører ikke fremtidige harmoniseringstiltag i forbindelse med ophavs- og fremførelsesrettigheder samt kollektiv varetagelse af sådanne rettigheder.

26. Det overlades derfor til medlemsstaterne at supplere de rammebestemmelser, som er nødvendige for at de i dette direktiv tilstrøbte mål kan nås, med nationale love og administrative bestemmelser, der ikke modvirker de mål, der er fastsat i direktivet, og i øvrigt er i overensstemmelse med fællesskabsretten; under disse forudsætninger står det medlemsstaterne frit for at fastsætte bestemmelser om beskyttelse af beslægtede rettigheder, som er mere vidtgående end dem, der fastsættes i dette direktiv.

27. Anvendelsen af konkurrencereglerne i overensstemmelse med Traktatens artikel 85 og 86 berøres ikke af bestemmelserne i dette direktiv -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

DEFINITIONER

Artikel 1

I dette direktiv forstås ved:

a) "Satellit": en satellit, der sender på frekvenser, som kommunikationsretligt enten er frigivet til modtagelse af offentligheden (radio- og tv-satellit) eller forbeholdt ikke-offentlig individuel kommunikation (kommunikationssatellit). I sidstnævnte tilfælde skal den individuelle modtagelse af signalerne imidlertid ske under omstændigheder, der svarer til dem, der gør sig gældende ved individuel modtagelse i forbindelse med en radio- og tv-satellit.

b) "Meddelelse til offentligheden via satellit" inden for Fællesskabet: et radio- og tv-selskabs samlede beslutning om indhold og udsendelse af de programbærende signaler via satellit. Meddelelsen til offentligheden via satellit finder sted i den medlemsstat, hvor radio- og tv-selskabet træffer den samlede beslutning om indhold og udsendelse af de programbærende signaler. Hvis de programbærende signaler udsendes i kodeform, forstås der ved meddelelse til offentligheden via satellit et radio- og tv-selskabs samlede beslutning om indhold og udsendelse af de programbærende signaler via satellit under forudsætning af, at offentligheden har adgang til at få leveret dekodere af radio- og tv-selskabet selv eller med dettes samtykke. Der foreligger dog ikke en meddelelse til offentligheden via satellit, hvis sendekæden fra det punkt, hvor der træffes en samlet beslutning, til det punkt, hvorfra de pågældende signaler spredes via satellit, brydes.

c) "Viderespredning pr. kabel": samtidig, uændret og fuldstændig viderespredning til offentligheden af en radio- og tv-udsendelse fra en anden medlemsstat gennem kabel- eller mikrobølgesystemer.

d) "Radio- og tv-udsendelse": trådløs eller trådbåren, jordbaseret eller satellitfremført førstegangsudsendelse af radio- og fjernsynsprogrammer, der er bestemt til modtagelse af offentligheden.

e) "Rettighedshaverorganisation": en sammenslutning, som af dens medlemmer er blevet betroet varetagelsen af ophavs- og/eller fremførelsesrettigheder.

KAPITEL II

SATELLITSPREDNING

Artikel 2
Udsendelsesret

I overensstemmelse med bestemmelserne i dette kapital hjemler medlemsstaterne en ophavsmand ret til at tillade eller forbyde meddelelse til offentligheden via satellit af ophavsretligt beskyttede værker.

Artikel 3
Erhvervelse af udsendelsesrettigheder

1. Medlemsstaterne sikrer, at de i artikel 2 omhandlede rettigheder alene kan erhverves ved aftale.

2. Hjemler en medlemsstats lovgivning pr. 31. juli 1991 ret til at udvide en aftale, som en rettighedshaverorganisation har indgået med et radio- og tv-selskab, til også at omfatte rettighedshavere, som ikke repræsenteres af denne rettighedshaverorganisation, forbliver dette tilladt indtil den 31. december 1997.

3. Stk. 2 finder ikke anvendelse på filmværker og andre værker, der fremstilles på tilsvarende vis.

Artikel 4
Udøvende kunstnere

Medlemsstaterne hjemler udøvende kunstnere ret til

- at tillade eller forbyde meddelelse af deres fremførelse til offentligheden via satellit, medmindre der ved udsendelsen anvendes en allerede udsendt fremførelse eller en optagelse af en fremførelse;

- at tillade eller forbyde optagelse af deres ikke-fikserede fremførelse;

- at tillade eller forbyde reproduktion af en optagelse.

Artikel 5
Vederlag for anvendelse af fonogrammer

Medlemsstaterne fastsætter, at når der til en meddelelse til offentligheden via satellit umiddelbart anvendes et fonogram, som er udgivet i kommercielt øjemed, eller en reproduktion af et sådant fonogram, skal der betales et rimeligt samlet vederlag til de udøvende kunstnere eller til fremstillerne af fonogrammerne eller til begge parter i fællesskab.

Artikel 6
Radio- og tv-selskaber

Medlemsstaterne hjemler radio- og tv-selskaber ret til at tillade eller forbyde

- samtidig videreudsendelse af deres udsendelser via satellit

- optagelse af deres udsendelser

- reproduktion af en optagelse af deres udsendelse.

Artikel 7
Indskrænkninger i rettighederne

1. Medlemsstaterne kan kun begrænse den i artikel 4-6 sikrede beskyttelse for så vidt angår

   - privat brug

   - anvendelse af korte afsnit i forbindelse med redegørelse for dagsbegivenheder

   - efemere optagelser, som et radio- og tv-selskab foretager med egne hjælpemidler til sine egne udsendelser

   - anvendelse udelukkende til undervisning og videnskabelig forskning.

2. Uden at anvendelsen af stk. 1 i øvrigt berøres heraf, kan en medlemsstat foreskrive samme indskrænkninger i beskyttelsen af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og tv-selskaber, som den i sin lovgivning har fastsat med hensyn til beskyttelsen af ophavsretten til litterære og kunstneriske værker. Dog må bestemmelser om tvangslicens kun fastsættes i den udstrækning, de er forenelige med Rom-konventionen om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender.

Artikel 8
Minimumsbeskyttelse

1. Medlemsstaterne kan fastsætte en mere vidtgående beskyttelse af de indehavere af ophavs- og fremførelsesrettigheder, som hører under deres myndighed, end den i artiklerne 2-6 fastsatte.

2. Medlemsstaterne følger ved anvendelse af stk. 1 definitionerne i artikel 1, litra a) og b).

Artikel 9
Overgangsbestemmelse

Aftaler om udnyttelse af ophavsretligt beskyttede værker og fremførelser, som er gældende den 1. januar 1995, er undtaget fra bestemmelserne i artikel 2-8, indtil de udløber, dog højst indtil den 31. december 1997.

KAPITEL III

VIDERESPREDNING PR. KABEL

Artikel 10
Samtykkepligtig handling

1. Medlemsstaterne påser, at viderespredning pr. kabel af radio- og tv-udsendelser fra andre medlemsstater på deres territorium sker under overholdelse af gældende bestemmelser om ophavs- og fremførelsesrettigheder samt på grundlag af aftaler mellem indehaverne af ophavs- og/eller fremførelsesrettighederne og kabeldistributionsselskaberne.

2. Uden at anvendelsen af stk. 1 i øvrigt berøres heraf, kan medlemsstaterne indtil den 31. december 1997 opretholde lovbestemte licenser, som var gældende pr. 31. juli 1991, eller en ved lov hjemlet mulighed for at indføre en sådan lovbestemt licens.

Artikel 11

Udøvelse af retten til viderespredning pr. kabel

1. Medlemsstaterne sikrer, at retten til at tillade eller forbyde viderespredning af en radio- og tv-udsendelse pr. kabel alene kan gøres gældende gennem rettighedshaverorganisationer.

2. En rettighedshaver, der ikke har overdraget varetagelsen af sine rettigheder til en rettighedshaverorganisation, har et vederlagskrav over for den rettighedshaverorganisation, der varetager rettigheder af samme karakter. Dette krav er størrelsesmæssigt begrænset til det beløb, som rettighedshaveren ville have fået udbetalt, hvis han havde overladt varetagelsen af sine rettigheder til rettighedshaverorganisationen.

Artikel 12

Radio- og tv-selskabers udøvelse af retten til viderespredning pr. kabel

Artikel 11 finder ikke anvendelse på de rettigheder, som et radio- og tv-selskab gør gældende med hensyn til sine udsendelser.

Artikel 13

Global aftale

Medlemsstaterne drager omsorg for, at en part, der begærer en global aftale indgået, er forpligtet til selv at fremsætte tilbud om indgåelse af en global aftale.

Artikel 14

Forligsmænd

1. For så vidt angår de tilfælde, hvor det ikke er muligt at nå til en aftale om meddelelse af tilladelse til viderespredning af en radio- og tv-udsendelse pr. kabel, sikrer medlemsstaterne, at enhver part kan forelægge sagen for en eller flere af de i stk. 2 og 3 omhandlede forligsmænd.

2. Forligsmændene har til opgave at yde bistand i forhandlingerne. De kan tillige fremsætte uforpligtende henstillinger til parterne.

3. Medlemsstaterne sikrer, at forligsmændene vælges på en sådan måde, at deres uvildighed ikke kan drages i tvivl.

Artikel 15

Forebyggelse af misbrug af forhandlingsposition

Medlemsstaterne påser, at parterne ikke misbruger givne omstændigheder til at forhindre forhandlinger om tilladelse til videresprednin af radio- og tv-udsendelser pr. kabel.

KAPITEL IV

FÆLLES BESTEMMELSER

Artikel 16

Konkurrenceretlige bestemmelser

Anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceregler berøres ikke af bestemmelserne i dette direktiv.

Artikel 17

Kollektiv varetagelse af rettigheder

Det overlades til medlemsstaterne at fastsætte nærmere bestemmelser om rettighedshaverorganisationers virke.

Artikel 18

Afsluttende bestemmelser

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 1. januar 1995. De underretter straks Kommissionen herom.

   Når medlemsstaterne vedtager disse bestemmelser, henvises der deri til dette direktiv, eller de ledsages ved offentliggørelsen af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de nationale retsforskrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 19

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Rådets vegne

Formand

NOTE ON THE FINANCIAL IMPACT

The present proposal does not have budgetary consequences for the Community.

NOTE ON THE EFFECT ON COMPETITIVENESS AND EMPLOYMENT

I. What is the main justification for the measure?

- establishment of the internal market;
- definition of common rules of the game for a European audovisual area;
- strengthening of the position of European culture by the provision of remuneration to those involved in the production and dissemination of protected works;

II. Characteristics of the enterprises concerned

The proposal affects firms of all descriptions. Film producers, phonogram producers, satellite broadcasters and cable operators vary from multinationals to medium size national companies. Authors and performers normally conduct business as private individuals or as small companies.

III. What obligations are imposed directly on enterprises?

Satellite broadcasting organizations and cable operators which broadcast or retransmit protected works will have to respect the rights of authors, of performers and of producers of film works and phonograms to allow the use of their works. The participants of negotiations concerning cable retransmission rights will have to accept the

intervention of one or more mediators and may not unreasonably refuse negotiations.

IV. What obligations may be imposed indirectly on enterprises by local authorities?

None.

V. Are there any special measures for SMEs?

No.

VI. What foreseeable effects are there?

(a) on the competitiveness of enterprises?

Rightholders will benefit from the direct effect of receiving remuneration for the broadcasting by satellite or the retransmission of their works. The directive will enhance their competitiveness by establishing the country of origin principle for authorization of satellite broadcasting.

Film right owners, in particular, which have acquired the relevant rights of use in one Member State will be given legal security to be able to exploit these rights by satellite broadcasting in competition with rightholders in other Member States. This will lead to a more competitive environment favourable to the strengthening of a single European audiovisual area.

The competitiveness of broadcasters and cable-operators will be increased by the enhanced legal security with regard to the applicable rules on copyright and neighbouring rights.

(b) on employment

The establishment of common rules of the game for all economic operators implied in a satellite broadcast or a cable retransmission will promote the production and distribution of broadcast programmes and should therefore have a positive impact on employment.

VII. What consultations have there been on this proposal?

A discussion paper on "Broadcasting and Copyright in the Internal Market" on copyright questions concerning cable and satellite broadcasts was published in November 1990. All interested circles (authors, performers, broadcasters, phonogram producers, film producers, cable-operators) were invited to participate in a written consultation procedure in December 1990 and January 1991. A hearing on the discussion paper was held on 5 February 1991 in Brussels. Professionals agreed on the necessity for Community action in this field.

ISSN 0254-1459

KOM(91) 276 endelig udg.

DOKUMENTER

DA **15 08**

Katalognummer : CB-CO-91-384-DA-C

ISBN 92-77-75613-6

Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer
L-2985 Luxembourg